NATIONAL LIBRARY
Order Section. Rer. 56231
395 Wellington Str.
OTTAWA. Ont. K1A 0N4

National Library / Bibliothèque Nationale
JAN 16 1978
NEWSPAPER SECTION DES JOURNAUX

„Meie Elu" toimetus ja talitus Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada • Tel. 466-0951
Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine igal tööp., kl. 9 h.-5 p.l., esmasp. ja neljap. kl. 9 h.-8 õ. Laup. kl. 9 h.-1 p.l.

Tellimishinnad Kanadas: 1. a. $22.00, 6 k. $12.00, 3 k. $8.00. USA-sse: 1 a. $23, 6 k. 12.50, 3 k. $8.50. Ülemeremaadesse: 1 a. $26.00, 6 k. $14.50, 3 k. $9.00.

Kiri- ja lennuposti lisa: Kanadas ja USA-s: 1 a. $11.50, 6 k. $5.75. Ülemeremaadesse: 1 a. $23.50, 6 k. $11.75. Üksiknumber .40¢.

Kuulutushinnad: 1 toll ühel veerul: esiküljel $3.75, tekstis $3.50, kuulutuste küljel $3.25.

Meie Elu

EESTLASTE AJALEHT PAGULUSES

Second Class Mail Registration No. 1354.

„OUR LIFE" — „MEIE ELU" — Estonian Weekly. Published by Estonian Publishing Co. Toronto Ltd., Estonian House, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4K 2R6 • Tel. 466-0951

— ★ —

Toimetajad: H. Rebane ja S. Veidenbaum.

Toimetaja New Yorgis B. Parming 473 Luhmann Dr., New Milford, N.J., USA. Tel. (201) 262-0773

— ★ —

„MEIE ELU" väljaandjaks on Eesti Kirjastus Kanadas.

Asut. A. Weileri algatusel 1950.

Nr. 50 (1453) 1977 — REEDEL, 16. DETSEMBRIL — FRIDAY, DECEMBER 16 — XXVIII aastakäik

FRASERI VALIMISVÕIT AUSTRAALIAS

Austraalia peaminister Malcolm Fraseri liberaalse partei koalitsioon saavutas möödunud laupäeval rohkem kui 30-ne liikmelise absoluutse enamuse 124-ja liikmelises parlamendis. Opositsioonis olev Moskva-sõbralik töölispartei kaotas ja endine peaminister G. Whitlam teatas, et astub töölispartei juhi kohalt tagasi. Kuigi seekordsete valimiste peamiseks valimisloosungiks olid majanduslikud küsimused oli kaalul Balti riikide inkorporeerimise mitte tunnustamise küsimus. Mäletavasti G. Whitlam tunnustas Balti riikide inkorporeerimist N. Liidu. Kui M. Fraser tuli võimule siis ta tühistas selle ja praegu tunnustab Austraala endiselt Balti riikide iseseisvust.

Konservatiivse liberaalide maapartei koalitsiooni juht Malcholm Fraser on suur Balti riikide iseseisvuse kaistja. Ta kuulutas valimised välja üks aasta varem, sest ta taotles uut mandaati, et kutsuda korrale ametiühinguid, millised korraldasid põhjuseta streike ja esitasid ülemääraseid palganõudmisi, selle tulemusena Austraalia kaupu oli raske turustada. M. Fraseri peamiseks valimisloosungiks oli, et ta võtab tarvitusele ranged abinõud, et kaotada alatiseks tööpuudust ja peatada inflatsiooni. See valimiste õnnemäng õnnestus tal ka seekord, kuid mitte nii suure enamusega, kui aastal 1975. Siin üheks valimiste loosungiks oli Balti riikide iseseisvuse tunnustamise küsimus, mida töölispartei ei tunnustanud. Ta sai tol korral Austraalia ajaloos suurima enamuse parlamendis (55 kohta). Esialgsete andmete järele oli seekordne enamus 30—40 liikme vahel.

Töölispartei seisukohana enne valimisi väideti, et uuesti võimule saades tunnistatakse jälle Balti riikide inkorporeerimist, astutakse Moskvaga tihedadesse kaubavahetusse ja kultuurilistesse suhetesse. Kuna Moskva ostab ainult pikaajalise krediidi peale, siis oleks tähendanud see kaubavahetus seda, et Moskvale oleks kingitud oraste peale Austraalia kaupasid maksumaksja rahadega.

Seekordsed valimised olid neljandad viie viimase aasta jooksul ja arvatakse, et need kindlustavad M. Fraserile kolme eeloleva aasta kestel soliidse enamuse ja stabiliseerivad olukorda Austraalias.

★

„Balti riigid ei kuulu legaalselt Nõukogude Liitu!"

„Liberaalpartei ei tunnusta Balti vabariikide annekteerimist ja inkorporeerimist N. Liidu poolt". Nõnda hr. Fraser „Meie Kodu" vastutav- ja peatoimetaja küsimusele 23. novembril toimunud pressikonverentsil. Samal õhtul Sydneys peaminister Fraser kõneles etniliste gruppide esindajaile selleks korraldatud vastuvõtul. Sydney eestlaskonda esindas mõlemil korral Tiiu Kroll-Simmul kes kinkis peaministri abikaasale, pr. Tamie Fraser'ile, ja immigratsiooniministri abikaasale, pr. Robyn Mackellar'le, „Eesti kokaraamatu". Kuna raamat on inglise ja eesti keeles, olid mõlemad daamid ülimalt tänulikud ning tundsid suurt huvi raamatu vastu.

UUS „MORAAL" PEREKONNA VASTU

Varemalt Whitlami valitsuse ajal moodustatud Inimlikke vahekordade komisjon, on pärast 1 miljoni dollari kulutamist nüüd välja tulnud uute moraali ja seadusi muutmise ettepanekutega.

Silmapaistvamad nendest on: — arstidel on õigus välja kirjutada kontraseptiivseid vahendeid ja teha aborte alates 14 aastastele ilma vanemate nõusolekuta. — Ka alla 13 aastaseid võivad arstid taoliselt käsitada kui too isik on arsti arvates küllalt „küps". — Prostitueerimine pole enam kriminaalne ja vastavate majade külastamine pole enam üleastumine seadusest. Ainukesed kitsendused puudutavad ainult tervishoidu ja avalikku julgeolekut. — Homoseksuaalsus pole enam seaduse üleastumine. — Kõiki abinõusid tuleb rakendada, et homoseksuaalsed isikud on sotsiaalselt täiesti vastuvõetavad. — Vägistamine kaob kui üleastumine, ning seda hakatakse võrdlema kui pahatahtlikku haavamist. — Nii mehe kui ka naise nõusoleku iga suguliseks läbikäimiseks vähendatakse 15 aastale, välja arvatud kooliõpetajate puhul, kus nõusoleku iga on seatud 17 aastale. — Kedagi ei saa karistada kui vägistamine hõlmas 13—15 aastast isikut ja üleastuja oli vähem kui 5 aastat ohvrist vanem.

— Senised seadused veresüü kohta kaotatakse. Nii näit. ema ja poja vahekord kui poeg on enam kui 17 a. vana ei loeta enam süüdluseks.

Suguelu haridus ja kasvatus peab haarama kõik homoseksuaalsuse vormid. Samuti nõutakse vangisolijatele võimalusi nädalalõppudel perekondade külastamist või vangla juurde külastajate ruumide ehitamist privaatsuse ja auväärsuse tagamisega osaliste suhtes.

Seltskonna poolt on mitmesugused arvamised, nii kirikuringkonnad mõistavad peaaegu üksmeelselt hukka noorte abordi, vanemate autoriteedi ja veresüü küsimused. Pole kahtlust, et raskuspunkt on suunatud perekonna vastu. Sellevastu n.n. Isikuvabaduste Nõukogu president toetab uusi põhimõtteid, kahtlemata sama seisukoht on ka kõigil radikaalsetel ringkondadel.

Osa tööerakonna poliitikuid on avaldanud rahulolematust ja „uut moraali" peetakse nende äsjase kaotuse üheks põhjuseks valimistel.

★

Austraalia on saabunud viimasel ajal mitmedsajad moodsad „viikingid" — põgenikud Vietnamist. Osa nendest on maandunud ilma rannavalve teadmata. Liberaalide valitsusele heidetakse nüüd ajakirjanduse poolt ette, nende kiiret vastu võtmist ja sotsiaalse abi andmist. Esitatud on seisukohti, et põgenikud tuleb uuesti varustada tagasi pöördumiseks, mis siiski on mitmel pool avalikult hukka mõistetud. Kuid siiski peetakse seda Fraseri valitsuse poolehoiu üheks nõrgendamise põhjuseks, eriti põhjendades kasvavat tööpuudust. Suurema probleemi on aga kergitanud vägivaldselt Vietnami valvurite käest võetud suurem paat, mille pardal oli 181 põgenikku koos kolme sõduriga. Vietnami valitsus süüdistas põgenikke mereröövis, ning nõudis nende kõigi tagasi saatmist. Austraalia valitsus keeldus sellest. Küll aga nõustus tagasi saatma neid, kes seda soovivad, ning nõudis paberite esitamist, to paat kuulub Vietnami valitsusele. Vietnam ähvardas katkestada poliitilised sidemed.

★

Austraalias on ringreisil kirjaniknäitleja Asta Villmann-Linnolt, kes

(Järg lk. 2)

Peetri koguduse nõukogu pärast ametisse õnnistamist. Keskel praost O. Puhm ja koguduse esimees Tiit Tralla. (Lähemalt lk 4.)

Foto — E. Ilves

LÄKITAME OMA LOOTUSED JA PALVED ÜLE LÄÄNEMERE!

Eesti Päevade probleemid EKN rahvuspoliitilise komisjoni koosolekul

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas rahvuspoliitiline komisjon pidas laupäeval, 10. detsembril koosoleku komisjoni esimehe H. Tederi juhatusel. Koosolekul käsitati peale mõningate jooksvate küsimuste lähemalt 1980. a. Ülemaailmsete Eesti Päevadega ühenduses olevaid küsimusi ja sooviti, et Kanada eestlaskond järgmiste Ülemaailmsete Eesti Päevade heale õnnestumisele kõigiti kaasa aitaks.

1980. a Ülemaailmsetest Eesti Päevadest kõneles ÜEP Kanada sihtasutuse esimees T. Tõsine. Ta andis ülevaate 1972. a. ja 1976. a. Ülemaailmsete Eesti Päevade suurest rahvuspoliitilisest ja vabadusvõitluslikust tähtsusest. ÜEP '72 pani kuumalt leegitsema meis hõõguva rahvusliku uhkuse. Samasugune ergutav mõju oli ESTO '76-el.

Ülemaailmsed Eesti Päevad olid ühtlasi ka edukaks vabadusvõitluslikuks tegevuseks. Kui arvestada Rootsis esinevat demonstreerimise vabaduse traditsiooni ja hiljutist Vene-vastase demonstratsiooni võimaldamist, siis saab Eesti Päevadel Stokholmis suurearvulise rongikäiguga juhtida vaba maailma tähelepanu meie maa ja rahva saatusele ja Eesti venestamise suurele hädaohule. Ja seda otse Venemaa nina all.

Kuna Eesti Päevad 1980 toimuvad Läänemere kaldal, siis peaks seda ära kasutama. Oleks omapärane, kui toimuks kas jumalateenistus või rongkäigu lõpuaktus Läänemere vete kaldal, kust saaks mõttes saata oma lootused ja palved üle mere kodumaa randa.

Eesti Päevadel on eriline tähtsus eesti noortele. Kuna järgmised Eesti Päevad tulevad Torontos korraldamisele alles 1984. a., siis kas vaheaeg ei ole liiga pikk? Vahepeal peaks noori suuremal määral tõmbama kaasa eesti organisatsioonide juhtimisele, et nad saaksid kogemusi ka suuremate ürituste korraldamiseks.

Ülemaailmsed Eesti Päevad on eestlaste võimsamad suurüritused vabas maailmas. Ja kuna Eesti Päevi ei tule Torontos veel nii pea, on tähtis, et eesti vanemad lähevad Stokholmis peetavatele Eesti Päevadele koos oma perega, et elada kaasa sellele suurüritusele ja näidata eesti noortele eestluse jõudu ja meie rahvuskultuuri.

T. Tõsise ettekandele järgnenud elavatel läbirääkimistel rõhutati üksmeelselt järgmiste ülemaailmsete Eesti Päevade hea õnnestumise suurt rahvuslikku tähtsust, kuigi Kanada eestlaste osavõtt võib olla väiksem, kui see oli Baltimore'i Eesti Päevadel. Juhiti tähelepanu ka mõningatele probleemidele, mis esinevad Rootsis Eesti Päevade korraldamisel. Nii ei ole praegu selgust, kas Ülemaailmne Eesti Rahvuskongress saadakse Rootsis pidada üksmeelselt, või jäävad seal püsima lahkarvamised Rootsi Eestlaste Esinduse (REE) keda Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu on palunud Rahvuskongressi eeltööd läbi viia, ja Eesti Rahvusnõukogu ringkondade vahel. Märgiti ka Rootsi elukallidust ja eriti hotellide kõrgeid hindu, mis Stokholmis viibimise teevad kalliks. Eesti Päevade Kanada juhatust paluti astuda samme soodsama hinnaga majutusvõimaluste saamiseks.

Kokkuvõttes soovitati 1980. a. Eesti Päevadest Stokholmis suuremaarvulist osavõtmist ja et Rahvuskongressi asjas jõutakse kokkuleppele selle senisel väljakujunenud alustel läbiviimiseks.

Teise lühiettekande esitas koosolekul Harald Teder Eestlaste Kesknõukogu Kanadas ja Eesti Liidu Kanadas vahekorra küsimuses, märkides mõningaid viimasel ajal esile tulnud nähteid, mida oleks vaja Eesti Liidu Kanadas esimehega selgitada.

Koosolekul tuli kõne alla ka olukord Võidupüha pühitsemise korraldamisel Torontos. Rõhutati, et Võidupüha pühitsemine peab jätkuma väljakujunenud traditsioonidel ja selles asjas tuleb jõuda kokkuleppele ühiselt Võidupüha ja võidutule korraldamiseks.

Hoiused ühispankades kindlustatud kuni $20.000

Ontario ühispankade 1,7 miljonil liikmel on nende hoiused ja osamaksud kindlustatud kuni 20.000.— dollarini äsja tegevust alustanud kindlustusasutuses, teatas tarbimis- ja kaubandussuhete minister Larry Grossman parlamendis. Valitsuse poolt ellu kutsutud Ontario Share and Deposit Insurance Corporation saab vajaliku tulu ühispankadelt, kes maksavad üks protsent oma hoiustelt ja osamaksudelt.

Varemalt tagas hoiused Ontario Credit Union League ja La Federation des Caisses Populaires de L'Ontario juures loodud erifond.

Ühispankade seadusega 1976. a. loodud ja nüüd tegevusse asunud OSDIC laiendab hoiuste kindlustuse ühispankadele, nii nagu see juba varem oli rakendatud teiste laenuasutuste osas. OSDIC võib võtta üle ühispangad kui nende asjaajamine pole korras, anda ühispankadele majanduslikku abi ja valvata nende korrapärase likvideerimise üle. Asutus annab aru ministeeriumile ja seda juhib üheksaliikmeline juhatus, kus kuus direktorit esindavad ühispankade liite, kelledega oli tihe koostöö OSDIC ellukutsumisel.

Simcoe järv andis välja oma ohvri

Paar nädalat tagasi Simcoe järve uppunud Alfred Kääramehe laip leiti möödunud nädala neljapäeval rannast. Ta oli koos Laine Vanaseljaga sõitnud Torontost suvilat sulgema. Nende alumiiniumpaat läks järvel ümber. Kaaslase laip leiti varsti pärast seda rannast. Alfred Kääramees maeti teisipäeval.

Võidupüha küsimuses ei saadud kokkuleppele

Nagu kuuleme, keeldus Eesti Liit Kanadas esimees R. Kreem EKN'i vahendusel astuma läbirääkimisse Võitlejate ühingu juhatusega, et ühiselt Võidupüha korraldada, vaid lubati Killamängude toimkonna ja Võitlejate ühingu juhatuse vahel pidada koosolek, et kokkulepet saavutada. See koosolek peeti.

Kokkulepet ei olevat siiski saavutatud ja praegu on olukord, kus ELK korraldab 24/25. juunil Killamängud ja nendel süüdatakse ka Võidutuli. Võitlejate Ühing, vastavalt oma peakoosoleku otsusele, tahab kanda edasi vana jaanipäeva ja Võidupüha traditsiooni ja korraldada Võidupüha. On võimalik, et mingi kompromiss leitakse jaanuaris toimuval organisatsioonide esindajate koosolekul, kuhu oli lubatud kutsuda ka võitlejate esindajad.

Briti ajakirjanik mõrvati Kairos

Tuntud inglise ajakirjanik David Holden leiti Kairo lennuvälja lähedalt kõrbest surnult kuulihaavaga seljas. D. Holden oli Londoni „Sunday Time" korrespond Lähis-Idas. D. Holden lendas möödunud teisipäeval Egiptusse ja ta leiti ilma igasuguste dokumentideta ning arvatakse, et siin võib olla tegemist poliitilistel põhjustel mõrvamisega, sest olukord Lähis-Idas on väga põnev ja Euroopa ajalehed valgustavad olukorda erinevalt.

Postistreik Torontos

Möödunud nädalal algasid postiametnikud jälle ebaseaduspärast streiki põhjusel, et 9 sorteerijat kutsuti korrale, kuna nad algasid istumisstreiki selle vastu, et juhtkond rakendas mõned abijõud masinatega pühade posti sorteerima. Tulemuseks oli, et Royal York hotellis toimus postiteenijate üldkoosolek, kus osavõtjate jutustuse järele lubati hääletada igal mehed, kes koosolekule oli ilmunud, vaatamata sellele, kas tal oli hääletamisõigus või mitte. Tulemuseks oli, et hääletugemisel 384 hääletas streigi poolt ja 336 oli vastu. Koosolek oli väga äge ja ühes lehes öeldi, et see on kommunistliku partei streik. Postiteenistusse on värvatud rohkesti viimastel aastatel mitmelt maalt sisse toodud vasakpoolseid. Postiteenistujate ametiühingu esindaja seletas ajalehtedele, et tä on valmis minema vangi, kuid streik jätkub. Segaduste tõttu postil on paljudel „Meie Elu" tellijatel lehe saamine hilinenud.

Hamiltoni Eesti Seltsi

UUEAASTA BALL

31. detsembril 1977 algusega kell 7.30
Holiday Inn, Burlingtonis (Q.E.W. ja Guelph Lane)

Õhtusöök kell 8 õhtul —
tantsuks CAMELLERI BROS. orkester.

Pääsmed isikult $22.00, Seltsi liikmed $20.00, õpilased $12.00

Laudade ettetellimine, koos pääsmete lunastamisega algab 10. dets. ja lõpeb 27. dets. KOHAL PÄÄSMEID EI MÜÜDA.

Etteteilimine: Tiiu Pallop, 626 Empress Cres. Burlington, Ont. L7T 5E8, telefon (416) 632-6216.
Jaan Müür 106 Bowman Way, Thornhill, Ont. telefon (416) 889-0243.

UUENDAGE „MEIE ELU" TELLIMINE UUEKS AASTAKS.

POSTIL KÄÄRIB JÄLLE

Kanada postiteenindus on longanud aastaid provotseeritud teenistujate streikide pärast. Vaatamata moodsatele masinatele ja korduvatele palgatõstmistele, kerkivad sisemised protestid ja töökohalt lahkumised endiselt. Seda tehakse ajal, mil postiteenistujad peaksid pühade eel tegevuses olema täiskoormusega, et mitmekordseks tõusnud post sihtkohta jõuaks.

Seekordselt paistab, et „revolutsiline" pisik on uuesti pead tõstmas Torontos, koormatuse tõttu palgatud juhutöötajate pärast. Streik ei ole leppepärane vaid töötajate omaalgatuslik töötakistuse korras. Meid huvitab vähem, kuidas vaatab sellele postivalitsuse kõrgem juhtkond postiministriga eesotsas. Meid huvitab asjaolu, et jatkub avalik obstruktsioon riiklikus asutuses, mis kahjustab mitte ainult jõuluposti saajaid, vaid majandust ja Kanada elanikkonda tervikult.

Sest töötajate varajasemad streigid Kanada postkontorites on ka varem alguse saanud lokaalsetest provokatsioonidest ja siis levinud üle terve maa. Kui see kordub uuesti, siis sünnib riiklikus elus lubamatu, mis oleks pidanud likvideeritud olema aastaid tagasi.

Alles see oli, kui postiminister suvatses argumenteerida postkontori kasuks seletusega, et Kanada postikorralduse efektiivsus on maailma parimate hulgas. See argument on ebaoluline, sest Kanada pole huvitatud välismaistest võrdlustest, vaid ootab postikorraldust, mis on hea. Moodsate vahendite ja küllaldase tööjõu saadavusel on Kanadal oma postiministrilt oodata ainult head posti kättesaamist.

Hea postikorraldus saab olla ainult see, kui post, ajalehed jne. sihtkohta lähetatakse esimeste võimalike transportvahenditega. Halb postikorraldus on see, kui näiteks postisaadetis jõuab Montrealist Torontosse alles viie päeva pärast, või näiteks kui ajalehed ei jõua niigi kiiresti pärale. Kuid see on täpselt see, mis Kanada postisaadetistega juhtub ja see ei kuulu efektiivsuse hulka.

Kanada postiminister ei argumenteerinud Kanada huvides, vaid kogu-ni vahepeal kerkinud eraleverantide vastu, kes postkontorite teenistust vähendavad oma suurema efektiivsuse läbi. Postiminister ei arvestanud seda, et Kanada ootab postkontoreilt posti kiiret kättetoimetamist ja ei ole huvitatud riikliku postivahenduse olemasolust. Sest kui eraettevõtlus suudaks postkontorite ülesanded efektiivsemalt asendada, siis ei kaota Kanada elanikkond, majandus ja isegi valitsus midagi muud kui postiministeeriumi puudujäägid. Sarnane kaotus tähendaks vaid võitu.

Aastaid kestnud postistreigid viitavad vaid sellele, et kusagil süsteemis on lüngad, milliseid pole suudetud kõrvaldada. Esiteks ei ole postkontorite juhtkonnas küllaldast järelvalvet, et sõlmitud lepingud selliselt täidetakse, et mittetäitmiste pärast ei põhjustuks argumendid. Teiseks, riiklik võim pole näidanud otsustavust, kõrvaldades koosseisudest isikud, kes töötakistusi provotseerivad.

Kanadal on efektiivse postikorralduse nimel õigus mõlemi punkti täitmist oodata. Kõik vahendid selleks on valitsuse kätes: võim, lepingud, raha ja tööjõud. Mis oleks lihtsam, kui leppevastased streikijad kohtadelt vabastada? Nende asendamine ei tohi olla töötute hulkade juures raske. Postiministeerium kardab streike rohkem kui streikijad oma töökohtade kaotust, kuna iga uus säde võib tekitada suurema tulekahju.

Kuid ka vallandatud illegaalsete streikijatega kaasuvad toetusstreigid kuuluvad sarnasel juhul vabastamise alla. Ka nende asendamine uutega ei tohi mingit raskust tekitada. Sest Kanadal on ligemale 900 tuhat töötut, kellest suurem osa oleks valmis ülesanded omale võtma. Pärast kulukaid ja väsitavaid streike posti alal, ei ole Kanada avalikkusel sooja ega külma, kui kogu postkontorite personaal välja vahetub. Sest streikijad on ammu kaotanud igasuguse kaastunde elanikkonnas, kes ootab ülesannete täitmist inimestelt alalt, milleks nad on palgatud.

V.

LUGEJA KIRJUTAB

„Meie Elu" avaldab meelsasti oma lugejate mitteavaldusi — ka neid mis ei ühti ajalehe seisukohtadega. Palume kirjutada kokkuvõtlikult ja lisada oma nimi ja aadress. Toimetus jätab endale õiguse lugejate kirju redigeerida ja lühendada ning mittesobivuse korral jätta avaldamata.

Killamängud

Killamängud on saanud meie ühiskonnas erakordse tähelepanu osaliseks. Telefonid helisevad ja lehed kirjutavad. Üks organisatsioon võttis vastu koguni resolutsiooni. Palju pahatahtlikkust olevat õhus. Ei tea miks või kelle vastu. Sellepärast alljärgnevad read.

Kõigepealt Killamängud on ürituse nimi nagu UEP '72, Esto '80, Kavalkaad, Madri-Kadri Trail, Kotkajärve (suurlaager), jne. Loomulikult ei asenda Killamängud nagu Toronto Eestlaste Suvepäevad vms. Võidupüha. Üks on ürituse teine päeva nimi. Killamängude mõtteosalised on aga selle ürituse korraldamiseks olnud motiveeritud E. V. 60. aasta Võidupüha ja Jaanipäeva tähistamiseks ning meie rahvapärimuste esiletõstmisest. Minu vastuseis on olnud sellele et tähistaksime oma rahvuslikku suurpüha sünge Tammsaare „Kõrboja peremehe" vabaõhulavastusega nagu Sepa ja Preem soovivad. Minu seisukoht on kogu aeg olnud, et Võidupüha-aegne kava Killamängudel oleks ka sellesisuline. Sel põhjusel oligi pikemalt kõne all Visnapuu „Lembitu Viidumees" vabaõhulavastus, mille ta kirjutas E. V. ajal Võidupüha tähistamiseks. Selle tüki läbiviimine on aga raske ning vajaks ka vähemalt uut epiloo-gi. Sellepärast tuleb Võidupüha tähistada teisel viisil nii jõuliselt ja hästi kui me seda suudame. Vihjed, et Killamängudega ei tähistata Võidupüha on täiesti alusetud. Võitlejaid tahetakse austada ja mitte ignoreerida. Aga kõiki võitlejaid!

Olen üteinud, et Killamängude nimi peab olema väga vana. Kui teoorjuse ajal räägiti killavooridest, killameestest, killamängudest jne., siis Kreutzwald läheb oma „Kalevipoja" eeposega kaugemale Eesti vabadusaega ning viitab killakoormatele ja killapaatidele. „Eesti Raamatu" poolt Tallinnas 1975. a. välja antud „Kalevipoja" „haruldasemate sõnade seletuse" all märgitakse ühenduses „killakoormatega", et „kild on ühisest ettevõttest osavõtjate rühm". (Kild, killa, mitte kild, kilu). Teisal on „sugukonna või kaupmeestekilla (ühisuse) liikmed." Ka tarvitame oma igapäevases keeles sõna „kilda" ühenduses kuulumisega teatud gruppi. Muinas- ja Vana-Eesti koosnes kildadest, ükskõik milliste erinimede all me neid ajaloost ka ei tunne.

On väidetud, et killamängudel on joodud ja kakeldud. Jah. Näib, et vanal ajal joodi viina vaatide viisi nagu „Tulilaki" ütles. Inimesed kandsid seljas viina marsse, s.o. hinnekortest vm. punutud paune kus viinapudelid sees. Joomine oli üldine nähe. Oleks viidak arvata, et killamängud võeti ette joomiseks ja kaklemiseks. Neil oli kindlasti suurem ühiskondlik eesmärk. Nii oleme oma algelistest ühiskondlikest kokkutulekuist välja jõudnud laulupidude, Eesti Mängude ja Eesti Päevadeni.

Me pole enam muinas-eestlased ega teoorjad, vaid vabad eestlased. Aeg ja areng on meist teinud kultuurrahva. Sellepärast ei lähe me Kuradi Küünarnukki üksteisega tapلema ja vaatidest viina jooma, vaid eesti vaimu, mõtet ja lootust jagama. Olgem siis kõik killamehed — ühe ühise ürituse osalised! Aidakem kaasa positiivse vaimu ja teoga! Häid rahupühi!

R. Kreem

Uus „moraal" ...

(Algus esiküljel)

on esinenud suure eduga eestlaste keskustes. Asta Villmanni sügav ja varjundite ja värvingute rikkus on põhiliselt kodumaine, ning muhedalt hiidlaslik. Põhiteemiks on positiivne elujulgus ja selle igasugused varjundid rasketes ja otse dramaatilistes olukordades, mida ainult alatasa merehädadega seotud elanikud oskavad sisemise kindluse, trotslikult vastuksuslikku humoori ja isegi luule ja kunsti tunnetuse abil ületada. Kahe ja poole tunnine kava pole kusagil olnud igav, vaid kaasakiskuv oma dramaatika kui ka koomiliste puantidega.

OLI-ON

Esto Mutual Fund Ltd.

9. nov. aktsia hind $5.72

145 King Street West, Suite 1900, Toronto M5H 3M1 — tel. 364-1131

Õhtul tel. 925-6812

Iga uus „MEIE ELU" tellija aitab kaasa sisukamale ajalehele.

KAASMAALASED

Laenu vajaduse korral kasutage TORONTO EESTI ÜHISPANGA madalaid laenuintressimäärasid.

HÜPOTEEKLAENUD .... 9.5% aastas

Intressid arvestatakse veerandaasta viisi — laenud on lahtised

PERSONAALLAENUD .... 10.2% aastas

Personaallaenud on laenuvõtja surma ja jäädava töövõimetuse puhul kindlustatud $10.000.00 ulatuses.

ÜHENDUSES ON JÕUD

AKTUAALSEL TEEMAL

VENEMAALE ENNUSTATAKSE SISEMISI KRIISE

Kremnoloogid ja N. Liidu sisemise olukorra tundjad ennustavad jälle Venemaale suuri sisemisi majanduslikke ja poliitilisi kriise. Leitakse, et N. Liidu juhtkonnal on vajalik ettevõtta terve rida radikaalseid muudatusi ja reforme, mida praegune vananenud juhtkond ei tee. N. Liitu ähvardab energia, kuid veel rohkem toitainete puudus. Selleks, et lahendada kroonilist toitainete puudust tuleks muuta kolhoosisüsteemi. Tuleks lubada talupoegadele eraomandit, mida ei ole võimalik teha poliitilistel põhjustel. Kuid ennustatakse, et N. Liitu ootavad tagasilöögid Lähis-Idas, Aafrikas ja vahekordades Hiinaga. Eurokommunistid valmistavad Moskvale suurt peavalu, kuid Kremlis ei teata, kuidas neid kohelda. Sisemine surve nooremalt juhtkonnalt suureneb ja nõutakse hobustevahetust Kremli juhtkonnas.

N. Liidu olukordade analüüsijad on järjekordselt ametis ja küsivad, et kuhu tüürib Venemaa? Kas suurema stabiilsuse või siis tõsise sisemise kriisi suunas. Ennustatakse, et juba 80-tel aastatel tabab N. Liitu rida raskeid kriise. Tuleb energiakriis ja algab majanduslik tagasiminek, mis sunnib ettevõtma ulatuslikke reforme. Praegune juhtkond on aga kindel, et nad on võimelised neid raskusi ületama. See ei tarvitse aga nii sündida. Eelseisev majanduslik ja poliitiline kriis võib ka võimule tuua uue juhtkonna, kes on paremini ettevalmistatud ja kes viitavad ette muudatusi, kuid kaheldakse kas nad ei viimaseid veerema hakanud sündmusi peatama.

Ametlik statistika näitab, et N. Liidu produktsioonis on pidev tagasiminek. Eelmistel aastatel oli produktsiooni tõus ca 5%, 70-tel aastatel oli see ainult ca 4%, ja nüüd on langenud see kolmele protsendile. Kõige suuremat peavalu valmistab Kremli juhtkonnale pidev põllumajandusliku toodangu tagasiminek. Ametlikult nimetakse vabandusena ilmastikku. Kuid viga on muidugi süsteemis. Juba Hruštšev leidis selle vea üles ja teostas mitmesugused reforme põllumajanduses, kuid see polnud kooskõlas Lenini teooriatega. Juba praegu on raske paljudes N. Liidu keskustes toitaineid saada. Isegi leiba ei ole sageli küllaldaselt saada. Sel aastal õnnestus N. Liidu agentidel aegsasti Euroopa riikide kaudu tohutul hulgal USA nisu üles osta ja võibolla tullakse kuidagi toime. Kuid USA Senatis võeti küsimus uurimisele ja järgmisel aastal tuleb maksta nisu eest täit hinda.

N. Liidu majanduslik edu on rajatud Ida-Euroopa satelliitide tööstusele. N. Liit müüb neile alla maailmaturu hinna õli ja saab tagasi tööstuse kaupasid. Kuid N. Liidu õlitoodangus on suur tagasiminek ja satelliitide õlitarvidus kogu aeg suureneb. Moskva ei suuda enam satelliitide õlitarvidust rahuldada. Selle tõttu toimub produktsiooni tagasiminek ja majanduslik kriis. Ollakse sunnitud õli asemel võtma tarvitusele sütt, aatomenergiat ja teisi energia vorme. Ida-Euroopa satelliidid on aga väga rahutud juba praegu ja pinevus alatasa tõuseb. Satelliidid küsivad juba nüüd Moskvalt rohkem ja saavad igal aastal vähem. N. Liit ei ole võimeline oma satelliite kontrollima, kui need korraga tõusevad üles. Selleks on vaja vaid tõuget ja sädet. Seepärast püütakse Kremlis teha kõik, mis võimalik, et kriisi vältida.

Arvatakse, et eelolev majanduslik kriis sunnib N. Liitu vähendama oma kulutusi relvastusele ja sõjaväele. Selle tõttu oodatakse pehmemaid tingimusi SALT relvastuse kokkuleppete alal USA-ga. Detente võib võtta uue kuju. Oma majandusliku kriisi lahendamiseks vajab N. Liit rohkem välismaiseid krediite. Kuid N. Liidu võlad välisriikidele on juba nüüd üle 16-ne miljardi ja Ida-Euroopa satelliitide võlad on üle 24-ja miljardi. Selle tõttu ei taheta enam uusi krediite anda. Ka satelliitide juures on toitainete puudus. Poolakad nõuavad 6 miljardi tonni teravilja Moskvalt. Kuid said ainult 1.6 miljoni tonni suure nälja kustutamiseks.

Peavalu valmistavad Moskvale ka nn. eurokommunistid, kes kritiseerivad N. Liidu kommunistlikku korda. Peavad seda selliseks, kus puuduvad igasugused vabadused ja inimõigused. Nad ässitavad üles dissidente N. Liidus ja aitavad oma kriitikaga kaasa selleks, et Ida-Euroopa satelliidid kogu aeg eemalduvad Moskvast. Kõige halvem on see, et Moskva ei tea, kuidas neid käsitada ja kohelda. Moskvas arvatakse, et pikas perspektiivis tulevad Eurokommunistid Moskvale kasuks ja neid ei taheta pahandada.

Moskvas jälgitakse suure huviga sündmusi Lähis-Idas. Egiptuse president A. Sadati Iisraeli-reis lõhkus Araabia riikide ühise rinde. Egiptuses on üle 30-ne miljoni. Diplomaatilised vahekorrad katkestati Egiptuse Liibüa, Yeemeni ja Iisraeli rahuläbirääkide vahel. Iraak asus veel erinevale seisukohale. Sellega on Moskva poliitika Lähis-Idas saanud tagasilöögi. Iisraeli peetakse praegu sõjaliselt oma naabritest üleolevaks. Iisrael on viimastel aastatel saanud rohkel hulgal USA moodsaid relvi ja uues võimalikus sõjas on Iisrael jälle võitjameeš. Arvatakse, et Iisraelil on aatompommid, mida temal naabritel ei ole. Egiptusel on N. Liidu relvad, kuid puuduvad nende tagavaraosad. Samuti on suur puudus laskemoonast, kuna N. Liidust seda enam ei saa.

Peale selle ei ole senini Moskva ja Pekingi vahekorrad paranenud, sest Hiina nõuab tagasi oma maid mida Moskva ei taha loovutada. Ka Aafrikas ei ole N. Liidu võidused senini veel garanteeritud. Nii kirjutatakse ja spekuleeritakse. Kuid Venemaa suhtes on kogu aeg tehtud ennustusi, mis pole tabanud. Olukorrad on siiski huvitavad ja põnevad.

AJK

Egiptus sulges kommunistlikud kultuurikeskused

Egiptus sulges N. Liidu, Ida-Saksamaa ja kõikide teiste kommunistlike riikide kultuurikeskused Egiptuses, millised levitasid valeandmeid Egiptuse ja Iisraeli eraldi rahuläbirääkimiste suhtes. Kuigi Egiptus lõpetas diplomaatilised vahekorrad Liibüa, Lõuna-Yeemeni, Süüria ja Iraagiga, siis ei peeta seda sündmust väga tõsiseks, kuna välissaadikute naised on jäänud Egiptusse ja diplomaatide lapsed jätkavad oma koolitööd Egiptuse koolides. Arvatakse, et Iisrael ja Egiptus sõlmivad eraldi rahu mis on esimeseks sammuks üldise rahu saabumiseks Lähis-Idas.

JOONAS UULU

NÄDALALÕPU MÕTISKLUSI

Novembrikuud hakkasime nimetama juba aastaid tagasi raamatukuuks. Juuli on heinakuu, august — lõikuskuu, september — mihklikuu, oktoober — viinakuu. November oli vanarahva keeles talvekuu, nüüd kutsume seda lisaks ka raamatu-kuuks.

Aga kus on raamat ise ja huvi ning kohustus raamatu vastu? Mis on temast saanud, miks temast nii vähe ja haruharva kõneldakse-kirjutatakse? — See on küsimus, millele ei pööratud suuremat tähelepanu eelmiste aastate raamatu-kuudel, ega pöörata vist ka sel aastal. Oleme teinud lihtsalt nii, nagu sünnib beebiga — su nimeks on Mari, Ella, Tõnis, Annus või Andres, ja asi tahe! Lapsel on ristimisel ka vaderid — ristiemad-ristiisad. Küllap on vadereid ka raamatu-kuul nagu neid oli külluses raamatu-aastal. Aga paljuke seda siis on, mida ristiemad-ristiisad tõeliselt oma beebi eest hoolitsemisel teevad, nii ütelda tema haljale oksale aitamisel?!

Nõnda ei ole tõusnud haljale oksale ka raamatu-kuu. Kahjuks. Suureks kahjuks. Ei seadnud ka näit. USA-s hiljuti toimunud rahvusorganisatsioonide kongress sihtjooni ei raamatule üldse, ei ka noorsoo- ega lastekirjandusele. Sellest lähtuvalt võib uus Esinduskogu ja ERKÜ heita selgi korral küsimuse kui ebaolulise lihtsalt kõrvale.

Kuid raamat ei ole ebaoluline üheski zhanris, lihtne ilukirjandus kaasa arvatud. Ja raamatu-kuu raamatu elu või surma „vaderina" ei ole samuti ebaoluline, nii et isegi selle sügavamat mõtet ei oleks vaja selgitada ega selgitust korrata. Raamatusse on kätketud meie elujuured ja raamatu-kuu ei loodud mitte ainult raamatu levitamiseks (kuna raamat peab levima 12 kuu jooksul aastas), vaid esmajärjekorras raamatu osa selgitamiseks meie olukorras.

Meie suurimaks traagikaks elus on tihti, et ei suudeta otsimistele vaatamata leida iseennast. Muutume veel täiseaski osaks „kadunud generatsioonist". Iseenda leidmine on elu üks suurimaid ja tähtsamaid ülesandeid ja vajadusi. Iseenda leidmisega koos leiame rahulolu ja tee argipäevas iseennast ja sõpru solvamata ja pettumata.

Lugemine, enda pidev ja vaheapidamatu täiendamine on endaleidmise üks põhialuseid. Seda juba üldhariduslikult, enda hoidmisega katkestamatult muutuva elu ja elunõuete tasemel.

Meie olukord, kus rahvas on lõigatud rohkemaks kui kaheks tükiks (ärme nimelt unustame hoopis erinevaid olukordi ja omaaegseid stardi-tingimusi USA-s, Kanadas, Rootsis, Austraalias, Argentiinas jne.), asetab kirjandus üldise populaarteadusliku zhanri kõrval eriti suure tähtsuse jutustav-kujundavale ilukirjandusele — romaanile, novellile, jutustusele. Kahjuks ei ole leidnud seni üldisemat selgitamist, et sellest ei ole veel küllalt, kui pidevamalt loob näit. üks Rootsis elav eesti paguluskirjanik, kasvõi otse tänapäeva ainel. Rootsis olid pagulusse siirdunute starditingimused algusest peale hoopis teised, isegi elukutse põhilise muutmise vajadus ei olnud seal nii tungiv. Meenutagem ka tingimusi-eeskirju Inglismaal, Kanadas ja Austraalias, unustamata mitmeid trikke USA-s, tasuta „kasulasteks" värbamisi, farmidesse sulgemiste katseid jne., eriti aga intellektuaalseil elukutseilt füüsilistele ülemineku murranguid. Kirjanikul Rootsis puuduvad sellest vahetud kogemused.

Vajame eesti jutustava ilukirjanduse loojaid kõikides asukohamaades, vajame nende tunnete, kannatuste, tugevuste ja nõrkuste kujundajaid elavas sõnas, millised tähistavad meie teekonda 1950-ndaist aastaist tänaseni. Sinna on peidetud teetähis ja valgust näitav küünal ka noorematele ja noortele. Ja see nõue ja vajadus on koostatud, kuna juhtide enamus ei ole suutnud selle tähtsust mõista.

Oleme veel teist-kolmandatki kanti muust maailmast erinevas olukorras. Kodumaal töötavad tohutukallid vabrikud eestlaste ajaloo, hinge ja sünnipära ümberkujundamiseks individualistlikust mõtlejast vaimutuimaks massproduktiks kahel peagu paljal jalal. Meil valitseb endasäilitamisel vaikus. Eestlaste enamusel vabas maailmas ei ole võimalusi kodumaise saastamistööga üksikasjades tutvuda. Seda tunnevad ja peavad tundma ja andma edasi meie vabalt loovad kirjanikud. Kui see toimub, väheneb tungalterade arv ka nooremas generatsioonis ja tõuseb nende üldine huvi üldhariduslikus ja rahvuslikus sektoris.

Kuid kõike seda ei ole selgitatud ei raamatu-aasta ega raamatu-kuude raamides, ka mitte seda, et kirjanik ei sa luua sahtlisse või kui ta seda teeks, siis ei oleks sellest mingit kasu. Loomingul peab olema lugejaid nagu näitleja esinemisel laval — publikut saalis. Rumalus, hoolimatus ja kadedus ei vii meid vabadusele. Ja kui midagi nõutakse loojalt, siis peab loojale midagi ka antama. Meie looja, kes ohverdab ennast jõudetundidel, millal jõukas ostja puhkab või lõbutseb, peaks küll olema õigustatud soovima, et kõrged rahvaesindused raamatukuises novembris ja ka teistel aegadel tulevad „välisvõitluse" (mis peaks asenduma mõistega „vabadusvõitlus") pilvedelt alla maise inimese madalusse ja leidma seal tõelisele vabadusvõitlusele sellel seni peagu puudunud ühe nurgatoe. Raamat on kallis seni, kuni tal on 5000 asemel 50—250 lugejat. Kuid eesti pagulaskonna arvu ja jõukuse juures ei ole 5000 üldse mingiks kõneväärseks hulgaks. Kui see saavutatakse, langeb raamatu hind vähemalt kolmandiku võrra.

Liberaalide populaarsus kahaneb

Kanada Instituut, milline tegeleb rahvaarvamiste uurimistega teatab, et möödunud novembri kuu algul tehtud uurimine näitas, et liberaalide partei populaarsus on langenud 5 protsendi võrra. Kui varem poolas liberaale 49 protsenti, siis nüüd poolдab neid ainult 44%. Samal ajal on konservatiividele poolehoid tõusnud 2 protsendi võrra 32-lt 34%-le.

Populaarsuse langemise põhjusteks peetakse töötatööliste arvu suurenemist, segadused ja skandaalid julgeoleku alal ning suurenev inflatsioon.

Andrei Gromõko asendamisele

Ida-Euroopa diplomaadid ennustavad, et populaarne N. Liidu saadik USA-s Anatoli Dobrõnin viiakse varsti Moskvasse ja ta saab A. Gromõko abiks. Kui A. Gromõko välja-vahetatakse, siis saab tema kõrge positsiooni A. Dobrõnin.

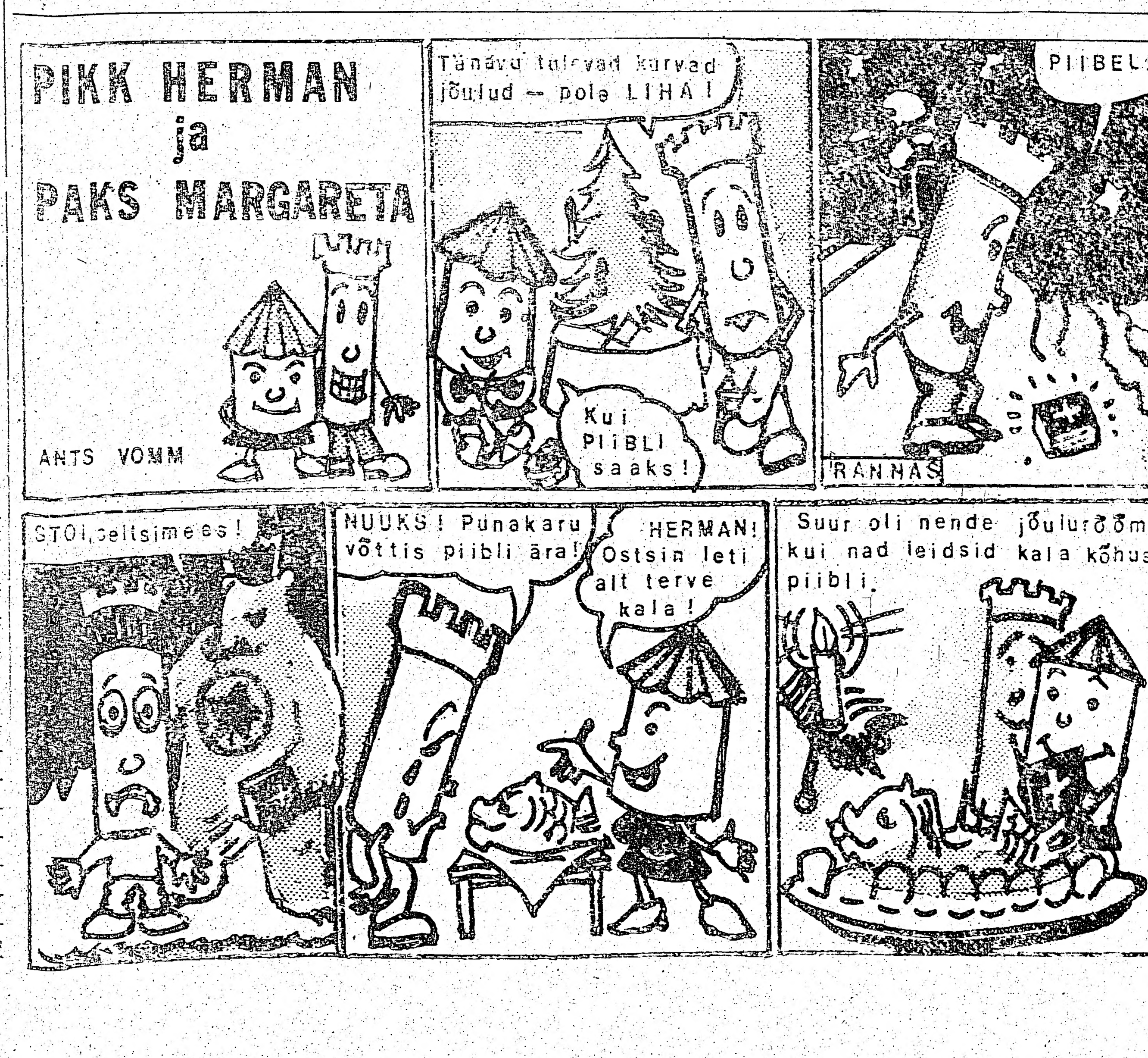

St. Catharines'laste käsitööde näitus toimus pühapäeval, 4. detsembril, Eesti Maja väikses saalis, kus Ella Jostman, Dagmar Pint ja Armilde Pihl näitasid oma töid, mis valminud peamiselt viimase aasta jooksul. Ella Jostman esitas telgedel kootud kardina-, kostüümi- ja seelikuriideid, Dagmar Pint näitas peamiselt varrastel kootud esemeid ja Armilde Pihl demonstreeris kaltsudest valmistatud esemeid ja vaipu. Kõik näitusel väljapandud käsitööd olid müüdavad. Vasakult Ella Jostman, Dagmar Pint ja Armilde Pihl.
Foto — O. Haamer

VANEMGAIDIDE KOOR AUSTAS TOETAJAID

Liikmete arv tunduvalt suurenenud

Teisipäeva, 6. detsembri õhtul toimus Toronto Eesti Maja neljandal korral asuvas noorteruumis Toronto Eesti Vanemgaidide Koori külalisõhtu, millest olid palutud osa võtma kõik need isikud, kes möödunud aastal jooksul majanduslike annetustega aitasid kaasa koorile klaveri ostmiseks. Lisaks toetajatele olid kutsutud külalisteks eesti gaidide ja ja skautide malevate juhatused, üksuste juhtkondade liikmed ning kooriliikmete perekonnad. Halva ilma tõttu oli osavõtt tagasihoidlikum kui loodetud, kuid siiski sisukas ning meeleoluline.

Teatavasti alustas Vanemgaidide Koor (mille liikmeteks võivad olla eesti vanemgaidid aastatevahemikus 15—23) suhteliselt uues koosseisus töö praeguse koorijuht Gunnar Mitti juhatusel möödunud aasta sügisel. Kuna uus koorijuht eelistas tütarlaste õpetamist ja laulude saatmist klaveril, siis osutus paratamatuks klaveri ostmise vajadus. „Hambaraha" klaveri ostmiseks tuli koori lossast ning koor pöördus eesti ühiskonna poole puudava summa saamiseks. Vastukaja oli hea ning nüüd Eesti Maja noorteruumis asuv klaver esteti möödunud aasta novembris.

Esimesel tegevusaastal uue koorijuhiga oli koori koosseis suhteliselt väike, kuid vaatamata sellele võib seda aastat küllaltki edukaks pidada. Lisaks iga-nädalalistele harjutustele toimus terve rida esinemisi ühiskondlikel ja rahvusvahelistel kokkutulekutel, milledest suuremateks olid möödunud-aastane gaidide Talihari, EKN Vabariigi aastapäeva vastuvõtt ja rahvusvaheline Karavan.

Alustades uut tegevusaastat käesoleva aasta septembris, selgus, et eesti tütarlaste huvi laulu vastu ei ole sugugi kahanenud ning juba paari esimese harjutuse järele oli koori liikmete arv kasvanud 24-le. See on meeldivaks vastandiks olukorrale, kus üks teine noortekoor Torontos on pidanud oma töö lõpetama. Võibolla on huvi tekitamiseks kaasa aidanud ka uue koorijuhi töö uute ning tänapäeval moodsate ja noortele meeldivate laulude kavasse võtmisega. Suurem enamus endistest ja kõik uued laulud on koorijuhi poolt ümberkirjutatud kolmehäälseteks lauludeks ja praegune laulude tagavara on umbes 40 laulu ümber. Selles arvus on üsna mitmeid, milledega ei ole veel jõutud alustada, kuid millised seisavad koori lähemas tegevuskavas. Lisaks nootidele on koorile valmistatud ühtlased laulusõnade raamatud, milliseid kasutatakse uute õppimiseks ning esinemistel. Kuna paljudel ajakohastel lauludel puuduvad eestikeelsed sõnad, siis on koorijuht pidanud ise sõnu sepitsema kas tõlkimise või loomingu teel.

Suhteliselt lühikese tegevusperioodi jooksul käesoleval sügisel on koor juba esinenud mitmel korral: Eestlaste Keskkoogu Kanadas 25-aasta juubeliõhtul 28. oktoobril, Toronto Sheraton Centre'is rahvusvahelisel kultuuripäeval, 3. detsembril ja nüüd ülalnimetatud koori külalisõhtul Eesti Majas.

Pärast gaidivormides koori sisseastumist ning ülesrivistamist (muuseas ,välisesinemistel kannavad koori liikmed alati eesti rahvarõivaid) juhatas külalisõhtu sisse koori vanem ngdr Siiri Lepp, kes tervitas külalisi ja andis lühikese ülevaate koori möödunud aastasest tegevusest ning klaveri ostu vajadusest. Samuti tutvustas ta külalistele koorijuhti, kontrabassil saatjat Arno Kiilaspea'd ning koori juhatust, kuhu kuuluvad esinaisena Vivian Mägi, abiesinaisena Katrin Kütti, sekretärina Aime Nurmse, laekurina Lillu Loorand ning varahoidjana Maret Liik.

Koori vanema sõnavõtule järgnes koori esinemine nelja lauluga: „Edasi Lauluga" (mis on võetud koori mottoks ning mille autor skm Arni Kääri viibis külaliste hulgas), teiseks rahvusvaheliselt tuntud „Chanson d'Amour" (mille koor laulis kolmes „kohalikus" keeles — inglise, prantsuse ja eesti), kolmandaks „Rooside Tango" ning esimese osa lõpuks populaarne „Vana Tallinn". Klaveriostu toetajatele ütles tänusõnu koori esinaine Vivian Mägi, mille järele kohalviibivaid toetajaid paluti kingituseks vastu võtta koori liikmete poolt allakirjutatud heliplaat „Edasi Lauluga". Järgnes uue klaveri küljele kinnitatud kuldse mälestusplaadi avamine, mida toimetasid esinaine Vivian Mägi ja koorijuht Gunnar Mitt. Mälestusplaadile on graveeritud kõikide klaveriostu aktsiooni toetanud isikute ja organisatsioonide nimed ning plaat jääb alaliseks klaveri külge. Mälestusplaadi avamisele järgnes veel neli laulu koori ettekandes: esimeseks „Sügis on Käes", millele järgnesid jõulu-meleolulised laulud „Läbi Sahiseva Lume", „Kuljuste Helinal" ning lõpuks kahes keeles lauldud „Lumivalged Jõulud" (White Christmas). Viimane laul tuli kuulajate aplausi tagajärjel kordamisele.

Külalisõhtu lõppsõna ütles koori abi-esinaine Katrin Kütti, kes tänas veelkord osavõtjaid ning palus kõiki külalisi kohvilauda, mis oli valmistatud kooriliikmete emade abiga. Enne kohvilauda asumist tehti uue klaveri juures koori liikmete ja klaveriostu toetajate ühine foto. Koori liikmed ise aitasid kohvi ning maitsvaid suupisteid serveerida.

Ilusaks lõpp-akkordiks kujunes koori liikmete poolt algatatud soov veel ühe laulu laulmiseks, milleks oli väikne „Jõulukellad". Seda ei tehtud enam ülesrivistatult vaid koor kogunes klaveri ümber ning laul tuli spontaanselt ja südamest. Niisugune koori liikmete poolt esilekerkinud soov laulmiseks oli parimaks tunnistuseks tütarlaste entusiasmist ja huvist laulu vastu.

Vanemgaidide Koorile on tulnud veel üsna mitmeid esinemis-kutseid lähemas tulevikus: pühapäeva, 18. detsembri pealelõunal esineb koor jõululauludega Toronto uues raekojas paljude teiste rahvustega teemal „Jõululaulud kogu maailmast". Edasi on tõenäoline, et esinetakse gaidide Talliharjal 29. jaanuaril, rahvusvahelistel kultuuripäevadel Seneca College'is 25. veebruaril ja Eesti Vabariigi aastapäeva aktusel 26. veebruaril. Samuti on kavas vähemalt üks väljasõit ja esinemine väljaspool Torontot ning võimalikult iseseisev kontsert või külalisõhtu kevadel. Nimetatule lisandub tõenäoliselt veel teisigi. Sellest võib järeldada, et kooril seisab ees küllaltki intensiivne tegevus mitte ainult esinemistega vaid ka esinemisteks vajalike harjutustega igal teisipäeval. Uusi liikmeid käesolevaks tegevusaastaks võetakse koori vastu veel ainult kuni 1977. aasta lõpuni.

Vanemgaidide Koori Klaveri Fondi toetajate nimekirjas (ja nüüd klaveril asuval mälestusplaadil) on järgmised nimed: Eesti Gaiderkogu Kanadas, Rajaleidjate Lipkond, Ida Areneem, Väino ja Eha Einola, A. Jaanimägi, Talvi Jaldre, Kalju Jõgi, A. Kippar, Feliks ja Ly Krabi, Jaan ja Siiri Lepp, Gunnar ja Aino Mitt, Helmi Mägi, Paul Naaber, H. Nurmse, H. Puusme, Tiiu Pärnsalu, E. Raik, Elsa Raudsepp, Helgi Rosen, Irene Ruus, hr. & pr. H. Saar, Helen Sadul, Elli Tterts, Frida Terts, Antoni ja Maret Truuvert, Helje Valter, Klaudia Voiko, Ernst ja Alli Vähi.

EESTI KINNISVARADE VAHENDUS
UNO MANKIN
Toronto Real Estate Board'i liige
Oleme kolinud UUS AADRESS ON:
2670 A. YONGE ST.
Sissekäik Lytton Blvd-ilt.
Tel. 487-4477.
Kodus Tel. HI 7-2017
Sõbralik ja õiglane teenimine.

Laskis röövli surnuks

Bensiinijaama mehaanik Amin Mohamed, laskis ühe röövli surnuks ja haavas teist raskesti. Politsei algas küll juurdlust tema vastu röövli tapmises, kuid Keniast siia emigreerunud aafriklane ütleb, et annab jälle tuld, kui teda tullakse röövima. Amin Mohamedi naine tahab lahkuda Inglismaale, sest kardab organiseeritud röövlite kättemaksu, kuid Amin ütleb, et Kanada on veel praegu parem maa ja ta jääb oma kohale.

Falconbridge vallandab töölisi

Kanada nikelitööstused Sudbury piirkonnas vallandavad massiliselt töölisi. Viimati anti hundipass 750-nele Falconbridge nikelitööstuse töölisele. Ontario parlamendis oli sellepärast palav päev, kuid on vägagi vähe, mis saab provintsivalitsus teha, et vallandamisi peatada. Nikeli tarvidus on langenud ja töölistel pole enam tööd.

TOETAGE MEIE VABADUSVÕITLUST OMA PANUSEGA EKN-ule KANADAS!
958 Broadview Ave., Toronto, Ont.
M4K 2R6

Valitsuskriis Portugalis

Portugali kommunistlik partei ja paremppoolsed kukutasid sotsialistide vähemusvalitsuse. Kardetakse, et uue valitsuse moodustamine on seotud suurte raskustega, sest kuigi kommunistid ja paremppoolsed kukutasid sotsialistide valitsuse ei ole nad võimelised uut valitsust moodustama. Tõenäoliselt tuleb praegune peaminister Soarez võimule tagasi.

USA välissekretär Lähis-Idas

....Välissekretär Cyrus Vance tuuritab Lähis-Idas, kus ta pidas läbirääkimisi Kairos president A. Sadati ja sellejärele lendas Iisraeli ning rääkis Iisraeli juhtkonnaga. Tal oli kavas läbirääkimisi pidada kõigi asjaomaste Lähis-Ida riikide juhtidega. C. Vance märkis lehe esindajatele, et USA president J. Carter saatis teda Lähis-Itta, et aidata kaasa Sadat—Begini rahuläbirääkimistele.

Carter toetab Begin—Sadati kokkulepet

President J. Carter toetab Iisraeli peaministri S. Begini ja Egiptuse presidendi A. Sadati initsiatiivi eraldi rahuläbirääkimiste asjas. J. Carter tegi selle otsuse vaatamata sellele, et välissekretär C. Vance ja julgeolekunõunik Z. Brzezinski olid selle vastu. Arvatakse, et Z. Brzezinski mõju julgeolekunõunikuna on vähenemas.

YOUR Independent Insurance AGENT "SERVES YOU FIRST"
H. KIRIK INSURANCE AGENCY
23 WESTMORE DR.
SUITE 404, REXDALE,
Ont. M9V 3Y7 — Tel. 745-4622

THE ASSESSMENT ACT

TEADAANNE KINNISVARA OMANIKELE JA ÜÜRNIKELE

Äsjased muudatused „The Assessment Act'is" põhjustasid selle vastuvõttu hilinemisega ja selle tõttu maksude määramise (kinnisvara) paberite saatmine Ontario linna- ja omavalitsustes hilineb.

The Honourable Margaret Scrivener Ministry of Revenue on pikendanud iga-aastast maksude määramise paberite saatmist kuni 19. jaan. 1978 kõikides linna ja omavalitsustes Ontarios, VÄLJAARVATUD linna- ja omavalitsused mis asuvad Regional Municipality of Waterloo. Nendes kohtades maksude määramise paberite saatmise aeg on pikendatud kuni 16. märtsini 1978.

See pikendus puudutab ajavahemikku, mille kestel omanikud ja üürnikud võivad apelleeridu oma maksude määra hinnangu (assessment) vastu. Tulemuseks on, et viimane päev kaebuste esitamiseks Assessment Review Court'ile on edasi lükatud 19. jaanuarist 1978 9. veebruarile 1978. Regional Municipality of Waterloo's kaebuste sissesaatmise kuupäev on pikendatud kuni 7. aprillini 1978.

Ontario
MINISTRY OF REVENUE
Margaret Scrivener
Minister of Revenue
T. M. Russell
Deputy Minister

Teatriõhtult Münchenis. Elmar Reisenberg kõnelemas. Vasakul stseen näidendist „Kihlus". Anita Laev, Luule Küngas ja Linda Michel.
Foto — A. Kõkk

EESTI TEATRIÕHTU KÖLNIS

GEISLINGEN (ME) — Kölni Eesti Rahvuskoondise korraldusel toimus 19. nov. Kölnis eesti teatriõhtu, mil kanti ette Jaan Purga uus näidend „Kihlus" — naljamäng kolmes vaatuses. Esietendus oli kokku meelitanud üle saja eestlase lähemast ja kaugemast ümbruskonnast. Kaugemateks külalisteks olid Hollandi Eesti Seltsi esinaine V. Belinfante abikaasaga, Belgia Eesti Seltsi esimees P. Otter abikaasaga ja Pariisi Eesti Laulukoori „Heli" juhataja Alexander Siion. Saksamaal üldtuntud eestlastest olid kohal Elmar Reisenberg, Joh. Västrik, J. Särev, R. Ader ja rida Esinduskogu liikmeid.

Õhtu avasõna ütles Elmar Reisenberg, rõhutades meie emakeele säilitamise vajadust, milleks aitab kaasa ka ettekantav näidend.

Näidendis olid kaastegevad Luule Küngas, Maie Vainumäe, Mati Küngas, Linda Michel, Anita Laev, Jaan Purga (näidendi autor), Johannes Küngas ja Villu Küngas. Lavastajaks oli Raoul Laev.

Jaan Purga näidend, mis on viimase 15 kuu jooksul juba teine, sisaldab muhedat huumorit, vaimukaid repliike ja koomilisi lavakujusid, mis kutsusid esile aplause ja naerupuhanguid ka jooksval stseenil. Autor ise ühe peaosalisena näitas head lavanärvi. Ka teised osalised tegid oma esinemise hästi kui arvestada seda, et mõned seisid esmakordselt rambivalguses. Erilise kiituse pälvib Anita Laev, kes sünnilt lätlanna, kuid on õppinud mehelt eesti keele selgeks, et võib teha kaasa eestikeelses lavatükis. Publik avaldas tublidele aktööridele tänu ja tunnustuse katvakestva aplausi ja lilledega.

Keskkomitee nimel tänas korraldajaid ja näidendis kaasateinuid J. Västrik, naelutades kinni tõsiasja et Kölnist on kujunenud viimaste aastate jooksul üks nimekamaid eesti kultuurielu viljelemise kantse Saksamaal.

Meeldiv teatriõhtu lõppes omavahelise koosviibimise ja tantsuga. Tänu dünaamiliselt mõtlevatele korraldajatele puudusid eeskavas tantsuorkestris nimetatavad mürtsutajad, kes varematel koosviibimistel on peletanud peolised varakult koju. Tantsu- ja ajaviitemuusika eest kandis hoolt Edgar Pant akordionil, esitades ka lauluduette koos Linda Micheliga.

-kk

KINKE JÕULUKS
Rikkalikus valikus:
MAALE
JOONISEID
RAHVARIIDE MOTIIVE,
raamitult ja raamimata,
mitmelt tuntud kunstnikult.
ORIGINAALSET GERAAMIKAT
EHTEID
ja palju muud.
Müügil „Meie Elu" talituses
958 Broadview Ave.
II korral. Room #207.
Toronto, Ont. M4K 2R6

EI
MINGIT
KOMPROMISSI
KOMMUNISTIDEGA
K. Pats — 1918

Eestlaste ajaleht „MEIE ELU" levib üle kogu maailma, kus asub eestlasi. — Tellige ja lugege „MEIE ELU". — Nõudke „MEIE ELU" proovinumbreid. — „MEIE ELU" tellimishinnad:

Kanadas: 1 a. $22.00, 6 k. $12.00, 3 k. $8.00. USA-sse: 1 a. 23.00, 6 k. $12.50, 3 k. $8.50. Ülemeremaadesse: 1 a. $26.00, 6 k. $14.50, 3 k. $9.00. Kiri- ja lennuposti lisa: Kanadas ja USA-s: 1 a. $11.50, 6 k. $5.75. Ülemeremaadesse: 1 a. 23.50, 6 k. $11.75.

„MEIE ELU" TALITUS
958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada

Tellimiskupong:
Palun saatke minule „Meie Elu" ..... kuuks.
Tellimisraha siinjuures .....
(Tshekiga, panga rahakaardiga, posti rahakaardiga).
Nimi: .....
Postiaadress: .....
Kuupäev .....
.....
(Allkiri)

TÄIENDUSKOOLI JÕULUPUU

Pühapäeval, 11. dets. oli Torontos karge põhjamaine talveilm. Kõrgeid lumehangeid oli kõikjal, raske oli neist üle ronida, kuid siiski tuli minna Eesti Majja täienduskooli jõulupuule. Noored soovisid ju näidata, mida nemad olid võimelised laval esitama. Sabotaashi jõulupuu pidustusele tahtis valmistada ka külmetuspisik, kes noori tegelasi ja õpetajaid haigusega voodisse sundis. Viimasel minutil leiti haigetele asendajaid ja jõulupuu tuli ikkagi.

Jõulusõnumi koosviibijatele ütles piiskop Raudsepp. Kõneleja kinnitas, et pühakiri täidab seda, millest ta kõneleb — Jõululaps tuleb uuesti inimeste keskele, kõik maine kaob. Piiskop kõneles liigutava loo väikesest trummilööjast, kes annetas oma viimase varanduse, surnud tallekese, Jeesus-lapsele. Püha lapsukese naeratus aga äratas surmaunest, poisikese suureks rõõmuks, ta tallekese. Kui meiegi annetame midagi südamest Jeesusele, siis saame temalt alati rohkem tagasi. Olgu ka meil kõigil Jeesu-lapse naeratus südames.

Ühislauluna laulsid jõulupuulised vanu, armsaid jõululaule: „Et tulge, oh lapsed" ja „Ma tulen taevast ülevalt". Õpilaskoorilt kõlasid lauiud, mis meile armsad ja milliseid alati jõuluajal kuulda soovime: „Miks nii hilja...", „Jõuluõhtul" ja „Läbi sahisega lume..." Koori juhatas Lydia Aruvald. Leena Norheimi haiguse tõttu jäi kavast ära vaimulik luule ja laulupõimik „Igal aastal jälle..." Kohaleilmunud noored tegelased jubasid oma osasid hästi meeles pida ja seda tuleval aastal esitada.

„Oodatud jõuluvana" ütlesid seotud kõnes vapralt nooremad õpilased: Liisa-Kai Kald, Sandra Kasturi ja Ingrid Kängsepp. Menueti viiulil esitas II kl. õpilane Sarina Westerblom. Temast kujuneb loodetavasti uus eestlaste viiuli kuulsus.

Eriklassi õpilased, kostümeeritud päkapikkudeks, imiteerisid päkapikke laulu ja liigutustega. Oli hästi tehtud!

Esimese aasta kodlipoiss Thomas Olvet oli tublisti klaverit harjutanud. Kindlakäeliselt mängis ta „Pronkskaru". Omaloomingut „Kiri jõuluvanale" lugesid III kl. õpilased Lisa Abe ja Hillar Sõrra. Neil oli jõulutaadile mitu armast soovi ja palvet. Armsa jõululaulu „Väike trummimees", mis viimastel aastatel on levinud ka eesti ühiskonnas, laulsid väikesed I kl. õpilased. Patrioötilise luuletuse kodumaale „Soov jõuluõhtul" deklameerisid meeldivalt VI kl. õpilased Liisa Linström, Erik Luiker ja Linda Tiido. Meloodiarikka jõulupala „Ustav mänd" mängis klaveril VI kl. õpilane Eve Teder.

Kõiki ettekandeid õpilastelt kviteeris ja tänas publik tugeva aplausiga.

Lühikese vaheaja järele tuli lavale Hella Leivati loodud ühevaatuseline lastenäidend „Jõulutaadi tulek". Tegelased olid lapsed ja loomad, kes ootasid jõule ja pahareti poisid, kes teiste jõuluiõõmu ja jõulutuju tahtsid rikkuda. Targa öökulli ja heade päkapikkude abiga kutsuti paharetid korrale, nad isegi kahetsesid oma tegusid ja lubasid jõuluvanale, et muutuvad paremateks poisteks. Laval hõljusid lumehelbed, vehkles virmaline tantsus, hüplesid päkapikud ja kekslesid kohmakad loomad. Kuid ka tegelaste perest oli külmetuse küüsis paar tublit poissi. Nädal enne jõulupuud haigestus üks peaosaline — Erik Konze. Ta vahva väikeveli Karl püüdis teda asendada ja õppis peale oma, ka venna osa ära. Siis aga haigestus Karl ise ja teda omakorda asendas viimasel silmapilgul hakkaja tüdruk Krista Jürimäe.

Näidendi õpetamise töö ja mure lasus koolijuhataja Henn Ründva õlgadel. Aitäh selle suure töö eest!

Noored näidendi tegelased olid suure innuga oma ülesande juures, kõik andsid oma parima. Need olid järgmised täienduskooli õpilased: Malle — Ingrid Kivi; Tiina — Mia Tein; Ants — Derek Pallandi; Peeter — Erik Konze; Lumememm — Linda Kolli; Jänes — Siiri Oder; Öökull — Mari Ann Kängsepp; Hunt — Tiina Hubel; Karu — Ingi Mai Loorand; Rebane — Ingrid Jürman; Virmaline — Lisa Vähi; Jõuluvana — Heino Halling (täienduskooli õpilase isa).

Päkapikud: Piku — Leonhard Abe; Räku — Karl Konze asendaja Krista Jürimäe; Saku — Allan Meiusi ja Päku — Andrus Küng.

Paharetid: Toomas Säägi; Jan Hopp, Leo Säägi.

Lumehelbed: Janet Kivi, Moira Kurm, Rutt Küng, Rita Lees, Pia Metsala, Kai Rannik, Monika Roose, Karina Tamm ja Kristina Taylor. Näidendi autorile ja sellega vaeva näinud õpetajatele annetati lilli.

Jõuluvana jagas traditsiooniliselt noortele maiustuskotte ja kõigil tuli kojusõit, mitte romantiliselt saaniga, vaid reaalselt autoga müksates Toronto linna kõrgeid lumevalle.

H. L.

Õpilaste koor Toronto Eesti Seltsi Täienduskooli jõulupuul. Foto — O. Haamer

EESTI ÕPETAJAD OLID KOOS

Laupäeval, 3. detsembril oli Eesti Majas Kanada Eesti Õpetajate Ühingu peakoosolek. Koos oli 20 õpetajat. Nende seas auväärseid direktoreid meie iseseisvuse ajast ja praegusi noori abikasvatajaid meie lasteaiast. Kohale oli sõitnud ka Hamiltoni Eesti Kooli õpetajaid.

Koosviibimise ametlikku osa juhatas dir. O. Paas, protokollis õpetaja Endla Komi. Mälestati lahkunud õpetajat Johanna Pätsi. Tegevusaruande ja tegevuskava esitas Hella Leivat. Ta kõneles lehekülg „Meie Noored" toimetamisest. Õpetajate „Bülletääniде" levitamisest. Koostööst Eesti Õpetajate Keskühinguga, milline asub Rootsis. Eesti Õpetajate Keskühing, mille liige on Kanada Eesti Õpetajate Ühing, on Õpetajate Rahvusvahelise Keskorganisatsiooni liige. Eesti esindajad on kuulunud Õpetajate Rahvusvahelise org. juhatusse kahel perioodil. Nad ei ole väljas olnud mitte ainult eesti õpetajate, vaid ka kogu meie rahva eest. Eesti Õpetajate Keskühing tegutseb meie rahvuspedagoogilisel tööväljal. Praegu on E.Ö.K. aktuaalsemad probleemid:

Noortele sobiva emakeelse kirjavara soetamine.

Umbkeelsetele eesti lastele vajaliku õpiku puudumine.

Eesti keele kaugeõppekursuse puudumine.

H. Leivati arvates tuleks eesti ajalehtedes rohkem kirjutada kodusest kasvatusest ja kasvatuslikest probleemidest tänapäeval.

Tegevuskavas on ette nähtud kursus lasteaia ja suvekodu abikasvatajatele. Tartu Seminari 150. a. juubeli pühitsemine. Kauaaegse lasteaednik Elfi Kutse loeng teemil: „Laste õpetamine mängude abil."

Tegevuskava suhtes võtsid sõna: Hans Lupp, Oskar Paas, Henn Ründva ja Alice Kullango. Leiti, et kaksikkeelsus on arendav igale noorele, et õpetajate Ühing on teinud ja teeb olulist tööd eesti noorte heaks. Tänati Mari Veskoja ühingu majandaliku toetamise eest.

Kassa aruande ja eelarve esitas laekur Elfi Kuusk.

Koosolek valis tagasi endise juhatusi koosseisuga: Endla Komi, Elfi Kuusk, Alice Kullango, Endla Rüdmik ja Hella Leivat. Revisjoni komisjoni: Oskar Paas ja Aino Müllerbeck. Lilledega tunnustati kohalviibivaid juubilare, neid oli kolm.

Koosolekule järgnes hubane istumine kohvilauas, kus vestlus keerles meie kooli ja noorsoo probleemide ümber.

H. L.

Vabariigi 60. aastapäeva aktuse kava koostamisel

Esmaspäeva õhtul peeti Eesti Majas organisatsioonide esindajate koosolek Torontos Vabariigi 60. aastapäeva aktuse korraldamise asjas. Koosolek peeti teistkordselt, kuna eelmisel nädalal peetud koosolekul oli halva ilma tõttu vähe osavõtjaid.

Koosolekul andsid Vabariigi 60. aastapäeva aktuse kava koordineerijad Uno Kook ja Enn Kiilaspea ülevaate aktuse kava asjas seni tehtud eeltöödest. Aktuse käik on üldjoontes nähtud ette neis raamides, nagu sellest eelmisel koosolekul informeeris Eesti Seltsi esimees V. Poolsaar. Teatud raskusi on tekkinud kirikukooride esinemise küsimuses aktuse vaimulikus osas, kus peab palvuse piiskop K. Raudsepp. Seetõttu kavatsetakse selles osas ette näha Toronto Eesti Meeskoori esinemine. Selgitatakse siiski veel Cantate Domino koori esinemist ühendatud koori koosseisus aktuse finaalis.

Koosolekul selgitati mitmeid aktuse kava küsimusi. Üksikasjades koostavad kava selle koordineerijad U. Kook ja E. Kiilaspea. Aktuse lõpuosas on nähtud ette võimas finaal kõigi esinejate osavõtul. Eesti Seltsi esimees V. Poolsaar informeeris ka aktuse koneleja asjas astutud sammudest. Aktuse teadustajaks on E. Kiilaspea. Ülikooli aulas 26. veebruaril peetava aktuse dekoratsiooni kava koostab V. Hubel.

Noor juhatus Edmontoni Eesti Seltsile

Pühapäeval, 4. detsembril peeti Edmontoni Eesti Seltsi peakoosolek Augustana Luteri kiriku ruumes. Külmale ilmale vaatamata oli kohale ilmunud 14 kaasmaalast. Rõõmustava üllatusena oli koosolekul näha noori, kes entusiastlikult võtsid Seltsi edaspidised ülesanded oma õlgadele.

Uueks esimeheks valiti Nurmi Simm, kes on muide Edmontoni Koolivalitsuse Kompuuteri Osakonna juhataja. Abiesimeheks sai endine torontolane Siim Ruusauk. Sekretäriks Linda Peet, laekuriks Tiina Sastok ja ametita liikmeks Hilja Koot. Revisjoni komisjoni valiti Agu Kaljumaa ja Rein Sastok.

Seltsi nimekirjas on 50 eesti perekonda. Kasvava provintsina on oodata ka Edmontoni eestlaskonna kasvu, eriti noorte eesti haritlaste näol, peamiselt ebasoodsate töötingimuste tagajärjel mujal Kanadas.

Arutati jõuluõhtu jumalateenistuse pidamist, kuid arvati, et ei tule küllalt inimesi kokku, sest Edmontoni eestlaskond on liitunud kohaliku Kanada kogudustega. Milleti ja Calmari (35 miili lõunapoole Edmontoni) noor eesti pastor Walter Johanson lubas vajaduse korral ka eestlasi teenida. Vabariigi 60. aastapäeva puhul kavatsetakse korraldada jumalateenistus, aktus ja ball päris suurejooneliselt. Samuti on kavas korraldada jaanipäev koos kõikide Alberta eestlaste keskustega. Koosolekul viibis ka ELK esindaja Vally Johanson Torontost, kelle organiseerimisel leidis aset 10. detsembril nõupidamine eestlaste aktiivsemaks organiseerimiseks ja üldise tegevuse elustamiseks õpetaja Johansoni kodus Milletis. Selleks ajaks oli uus juhatus juba ühe koosoleku pidanud. Uuel juhatusel on palju potentsiaali ja entusiasmi sealsele eestlaskonnale uut indu ja tegevusrõõmu sisendada ja Alberta eestlased võivad rahuliku südamega uude aastasse sammuda.

V. J.

Kohvilaud leidis elavat kasutamist ja loteriipiletid oli minev kaup.

PEETRI KOGUDUSE NÕUKOGU ÕNNISTATI AMETISSE

Kolmandal Kristuse Tulemispüha jumalateenistus Toronto Peetri kirikus kujunes eriti pidulikuks koguduse nõukogu ametisse õnnistamise tõttu.

Viimasel koguduse täiskogu koosolekul valitud 63 nõukogu liiget tulid kirikusse koos praost Oskar Puhmiga ja kogunesid palvuseks altari ümber. Pärast palvust istusid nõukogule reserveeritud kohtadele. Ametisse õnnistamine toimus enne kirikupalvet. Selleks nõukogu liikmed kogunesid uuesti altari ümber. Praost O. Puhm luges neile ette nõukogu liikmete kohused ja võttis nendelt tõotuse, et nad oma kohustusi ausalt ning ustavalt täidaks. Selle järele ta pöördus koguduse poole, et see nõukogu liikmeid kõigiti abistaks nende ülesannetes ja hoiaks kokku kui üks kari ja karjane.

Jumalateenistust kaunistas kahe lauluga solist Irene Loosberg. Mängis koguduse Vaimuliku Orkestri viiulitrio — Leida Laur, Sarah Pihel ja Stella Triglav. Harpsikordil saatis H. Klamas. Surnute mälestamisel laulis Helmi Betlem — Muru kasvab mulla peale.

Päevakohase jutluse aluseks praost O. Puhm oli valinud Mat. 2. 2—6 ja vaatles selle alusel tänapäeva ühiskondlikku elu, mis on äärmiselt rahutu ning häireterikas. Inimkond otsib ning ootab lahendust ja ihkab rahu ning lunastust. Ta küsib, just nagu Ristija Johannes küsis Jeesuselt, kas see oled sina, kes tuleb ning toob seda, mida inimkond nii hädasti vajab. Seda ei too ei sõjad, revolutsioonid, streigid ega end üliinimesteks pidajad, kes haaravad terroriga võimu järele. Seda võivad tuua vaid inimesed ise harmoonilises ning rahulikus koostöös, juhitud Jumala seadustest. Meil peab olema tahet ning julgust töötada ühiskonna heaks ja teha seda ausalt ning ustavalt. Tõotuse selliseks tööks oma koguduse kasuks andis täna uuesti valitud nõukogu, kindla Jah sõnaga. Ühise ning isiklikku kasu mittetaotleva töö kaudu saame parandada häireterikast elu — ja seda õnnistab Issand Jumal.

Nõukogusse kuuluvad:

August Alaver, Eduard Aman, Voldemar Egalik, Hugo Elb, Kaljo Haamer, Harry Hiis, Jaan Hion, Elmar Ilves, Kaarel Irs, Karl Jõksi, Eduard Kaasik, Kaul Kadak, Paul Kalju, Edgar Kalvik, Johannes Kann, Tarvo Kass, Kalju Kaur, Aleksei Koppel, Eduard Kuuskne, Konstantin Küng, Erdi Käärmann, Enno Lauri, Kalju Leis, Viktor Lepson, August Liivoja, Rein Läte, Rein Lüüs, Edgar Marten, Maido Musta, Eric Männistu, August Naarismaa, Olev Nurmberg, August Nõmmik, Benjamin Onu, Leander Ots, Priit Paas, Endel Paju, Julius Paju, Erich Pede, Aadu Pirnsalu, Georg Poom, Robert Prostang, Feodossi Pruul, Meinhard Põldma, Kaljo Rand, Edgar Ranniste, Kaljo Reidak, Jaan Roos, August Ruusauk, Henn Ründva, Valden Sadul, Richard Sepa, Leonhard Soo, Jaan Soosaar, Enno Tamm, Oskar Tarendi, Andres Tork, Tiit Tralla, Lembit Valter, Ulrich Valvur, Hartvig Vanaselja, Arved Voogjärv.

Esimesel koosolekul nõukogu valis oma esimeheks Tiit Tralla, I abiesimeheks Eduard Kaasiku, II abiesimeheks Rein Läte ja teisteks juhatuse liikmeteks Oskar Tarend, Olev Nurmberg, Lembit Valter, Jaan Hion ja Karl Jõksi.

Sama päeva õhtul oli kirikus koguduse segakoori, Candate Domino Jõulukontsert. Esitati rikkalik kava jõululauludest. Kandvamaks osaks kavas oli Händeli oratooriumist Messiase jõulude laulud. Juhatas Charles Kipper. Solist Estra Väli-Toompuu. Koori solistid olid Elna Libe, Virve Mathias ja Leida Järvi. Orelil saatis Inga-Pia Korjus. Palvuse enne kontserti pidas õp. Oskar Puhm.

TÄNUAVALDUS

T.E.V.Ü. juhatus tänab kõiki kaasmaalasi, kes osa võtsid Eesti Vabadussõja alguse 59. aastapäeva tähistamisest 26. 11. 77. Eesti Majas. Eriti tänatud on ksv. J. Kahar sisuka peokõne eest, ksv. G. Iltal kauni muusika eest; perenaised pr. M. Alaveer, pr. L. Kirs, pr. I. Teitsman rikkaliku laua eest; ksv. M. Niinvee kohaste laulude eest. Pr. M. Veskimäe, kes kinnitas Vabadussõjalastele rinda lilled, suur tänu!

T.E.V.Ü. juhatus

Jõuluvana, Emil Viira, Lydia Viira, Ester Viira, Markus Saar, Evi Saar, Andrea Varep, Artur Heinmaa. Istuvad põrandal: Elle Mai Saar ja Edi Saar. Foto — S. Preem

Jõuluteenistus ja jõulupuu Kolmainu koguduses

Laupäeva õhtul toimus Kolmainu koguduse Jõulujumalateenistus ja selle järel koguduse jõulupuu.

Õpetaja O. Gnadenteich pidas südamliku jutluse ning jumalateenistust kaunistas lauluga sopran Silvia Preem.

Koguduse jõulupuu toimus kiriku alumises saalis, kus nägusalt kaetud laudade kõrval säras ehetes jõulupuu.

Jõuluõhtu eeskavalises osas sopran Silvia Preem esitas 2 jõululaulu Geirg Iltali saatel, kes täitis saatja ülesandeid ka kirikus. Noortest neli väikest Saar't: Evi, Elle Mai, Edi ja Markus esitasid laulu, deklamatsiooni ja lugemist ning Artur Heinmaa esitas 3 klaveripala.

Õhtu kulmineerus jõuluvana tulekuga (Atmar Heinmaa), kes jagas lastele kingitusi — ning mõnele suuremalegi.

-m.

Skautlike noorte metsajõulupuu

Traditsiooniline skautlikute noorte metsajõulupuu toimub teisipäeval, 20. detsembril kell 7 õhtul Wilket Creek pargis (Leslie & Eglinton).

Sellel aastal on presideerivaks lipkonnaks „Põhjala Tütred". Palume ühendust võtta lipkonna juhi Margot Nortmaaga kui on vaja rohkem informatsiooni Margot Norimaa 759-7230.

Jõululaat Vancouveris

Vancouveris peeti esmakordselt Jõululaata 3—4. detsembril. Jõululaada korraldajaks oli kohapealne Pensionäride Ühing ja laadast osavõtt oli võrdlemisi elav.

Jõululaat toimus nagu tavaliselt Vancouveri eestlaste seltskondlikes ruumides „Meie Kodus". Lühikese avasõnaga pensionäride ühingu esimees B. Grünberg avas laupäeval, 3. dets. Jõululaada.

Müügil oli rohkearvuliselt maale, mitmesuguseid naiskäsitöid jne. Esitatud oli samuti eesti kirjandus, heliplaadid, nahkesemed ja muud.

TORONTO LINN

MUUDATUSI JÄÄTMETE ÄRAVEOS

Kolmapäev, 23. dets. 1977 — Ei ole jäätmete äravedu. Järgmine äraviimine toimub kolmapäeval, 28. dets. 1977

Esmaspäev, 26. dets. 1977 — Ei ole jäätmete äravedu. Esmaspäevane äraviimine toimub 27. dets. 1977.

Esmaspäev, 2. jaan. 1978 — Ei ole jäätmete äravedu. Järgmine äraviimine toimub 3. jaan. 1978.

Suurte esemete ja ajalehtede äraviimist ei ole 28. dets. 1977, 4. jaan. 1978. Äraviimine toimub 11. jaan. 1978. Palutakse jäätmed õigetel päevadel välja panna.

R. M. BREMNER
Commissioner of Public Works
City of Toronto

60 AASTAT TAGASI

Detsember 1917

Veretu võitlus süvenes enamlaste ja „kodanlaste" vahel. Enamlaste Sõjarevolutsiooniline Komitee saavutas infiltreerimise ja nõukogude moodustamise teel omale laialdasema baasi. Tallinnas asuvate vene väeosade toetusel ta hakkas likvideerima Eesti omavalitsust, jättes puutumata eesti rahvuslikud väeosad. Maapäev ja tema Vanematekogu teotsesid juba põranda all ja Maavalitsus arvestas sama võimalusega.

1. dets. Maapäeva Vanematekogu oma salajasel koosolekul otsustas anda suuremat krediiti oma välisesindajatele, J. Tõnissonile ja A. Piibule.

3. dets. Tuli mida kardeti. Sõjarevolutsiooniline Komitee võttis üle Eesti Maavalitsuse asjaajamise ja selle esimees K. Päts arreteeriti. Ta vabastati kahe nädala pärast, arreteeriti uuesti enne jõulu ja karistati 4 nädalase vangistusega nõukogude korra vastase tegevuse pärast. N. Eesti ajaloolased, nende seas M. Pesti ja H. Arumäe loevad K. Pätsi rahvavaenlaseks nr. 1.

Viimase aktina Maavalitsus andis A. Piibule ja J. Tõnissonile volikirjad esinemiseks välismaal Maapäeva Charge d'affaires'idena. Neid kahte loetakse Eesti esimesteks välissaadikuteks.

Protestiks Maavalitsuse ülevõtmise vastu maavalitsuse ametkond alustas streiki. See kestis kuni nõukogude korra kokkuvarisemiseni Eestimaal.

4. dets. Eesti Tagavarapataljon Tartus korraldas protesti-meeleavalduse Raekoja platsil Maavalitsuse ülevõtmise vastu enamlaste poolt. Selle protestiga ühinesid teised eesti rahvusliku väeosad. Nende formeerimine jätkub, sest korralagedus vene väeosades suurenes ja maa vajas kaitset. 4. dets. hakati Viljandis formeerima 2. Eesti Polku kapt. Juhan Maide juhtimisel.

Protestidele vaatamata hakkasid enamlased ülevõtma varsti ka maakondade, linnade ja valdade omavalitsusi, neid nõukogudega asendades.

10. ja 11. dets. Eesti Tööerakonna konverents Tallinnas. Konverents pidas soovitavaks kuulutada Eesti iseseisvaks ning crapooletuks riigiks, suurriikide protektsiooni all.

11. dets. Maapäeva Vanemakogu tunnistas Eesti rahva saadikuteks Vene Asutavas ogus J. Tõnissoni, J. Poska, J. Vilmsi ja J. Seliamaa. Nendele anti volitus läbirääkimiste pidamiseks välisriikide saadikutega Petrogradis.

13. dets. Postimees Tartus avaldas teate, et sakslased teevad ettevalmistusi Eestimaa okupeerimiseks. Selle teate tagajärjel avalik arvamine Eestimaal pöördus järsult Eestimaa iseseisvaks kuulutamise poole.

15. dets. Brest-Litoyskis sõlmiti vaherahu sakslaste ja venelaste vahel. Enamlased lugesid seda oma suureks poliitiliseks võiduks. Sakslased tegid sama ja lugesid omaks kõik sõjaga vallutatud maad.

16. ja 25. dets. K. Utuste-Kirshbaum kahel korral sõitis Petrogradi kokkusaamiseks Vene Asutava Kogu esimehega, Eestimaa iseseisvaks kuulutamise küsimuse selgitamiseks. Asutava Kogu esimees luges selle võimaluse juba väga ebareaalseks. Eesti peab jääma Vene föderatsiooni.

18. dets. Maapäeva Vanematekogu nimetas täiendavalt Eesti välissaadikuteks V. Neggo ja J. Ainsoni ning andis neile vastavad volitused.

Samal päeval Eesti Sõjarevolutsiooni omitee esimees V. Kingissepp andis volituse P. Olakile Saaremaale minekuks, et saada saksa okupatsioonivõimudelt luba saarlaste osavõtuks Eesti Asutava Kogu valimistest. N. Eesti ajaloolased väidavad vastupidist, et kodanlased otsisid ühendust sakslastega Saaremaal.

19. dets. 1. Eesti Diviisi staapi hakati formeerima Tallinnas. Formeerijaks ning ajutiseks ülemaks nimetati al.polk. Jaan Soots. Diiviisi ülemaks kutsuti al.polk. Juhan Laidoner. Diviisi staabi formeerimiseks saadi Johan Pitka kaudu 5000 rubla, Tallinna eestlaskonnalt 90,000 ja 1. Eesti Polgult 130,000 rubla. Enamik sellest rahast anti edasi uute eesti väeosade formeerimiseks.

22. dets. Brest-Litovskis algasid rahuläbirääkimised sakslaste ja venelaste vahel. Üheks peamiseks punktiks oli vähemusrahvastele antud enesemääramise õiguse rakendamise küsimus. Venelaste esindus ei nõustunud seda küsimust arutama. Läbirääkimised venisid pikale ning katkesid 10. veebruaril.

24. dets. Maapäeva Vanematekogu otsustas üksmeelselt mitte pooldada saksa okupatsiooni ja selle ähvardusel iseseisvus välja kuulutada.

26. dets. Pandi alus Eesti suurtükiväe organiseerimisele. Rõivad ja varustus selleks saadi ukrainlastest koosnevalt vene suurtükiväe brigaadilt. Brigaadi ülemaks sai 16. jaan. al.polk. Andres Larka.

31. dets. Tallinnas peeti 2 suuremat koosolekut. Ühe kutsus kokku Maapäeva abiesimees J. Jaakson Estoonias. See oli Maapäeva juhatuse, Vanematekogu, maavalitsuste ja poliitiliste erakondade esindajate ühine koosolek. Ühineti Vanematekogu koosoleku otsusega 24. dets. Eestimaa iseseisvuse mõtte vastu olid J. Semper ja G. Suits. Enamlased, J. Anveltiga eesotsas sellest koosolekust osa ei võtnud.

Teise koosoleku kutsus kokku Eestimaa Täidesaatev Komitee (esimees J. Anvelt). Kohal olid Täidesaatva Komitee liikmed, Eestimaa Komitee ja Tallinna komitee liikmed. Päevakorras oli ka Eestimaa iseseisvaks kuulutamise küsimus. Tallinna linnapea V. Vöölman oli selle poolt. Vastu olid teised, kaasaarvatud J. Anvelt, V. Kingissepp ja H. Pöögelman. Tööline kirjutas sel puhul Tallinnas, et iseseisvus olevat eesti töörahva äraandmine.

K.E.V.Ü.L.

Sugulaste ja sõprade meelespidamiseks sobiv kingitus — „MEIE ELU" aasta või poolaasta tellimine

Meie Elu

KINKEKAART

Saatke „Meie Elu" talitusele tellimine ja meie saadame teile üleandmiseks kinkekaardi, või saadame teie nimel otse saajale.

Tellin „MEIE ELU" (aastaks, poolaastaks):

Hr., pr., prl. .....

Aadress: .....

.....

Tellija nimi: .....

Aadress: .....

.....

Palume käesolev kupong täita ja saata koos rahaga „Meie Elu", 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

HELIPLAATIDE ODAVMÜÜK

1. dets.–31. dets. 1977

		Täis hind	O.M. hind
LP #	71 (1) (laste) SÜGIS JA TALVE LAULUD	$3.00	$2.00
LP #	72 (2) (laste) KEVAD JA SÜVELAULUD	3.00	2.00
LP #	73 (3) (laste) JÕULULAULUD	3.00	2.00
LP #	74 (4) (laste) TILLUKE TIBUJALAKE	3.00	2.00
LP #	75 (5) (laste) ARMAS EMA	3.00	2.00
LP	#3402 VINDILISED VIISID (Kopvillem)	5.50	4.50
LP	#3403 N. Põld NAAN PÕLD LAULAB	6.50	5.50
LP	#3404 Järvi ja Kopvillem VIISE JA VINTE	5,50	4.50
LP	#3405 H. Verder KAS MÄLETAD	6.50	5.50
LP	#3406 H. Verder SÕDURILAULUD	5.50	4.50
LP	#3407 N. Põld JÕULULAULUD	6.50	5.50
LP	#3408 E. Loo KÜLASIMMAN	5.50	4.50
LP	#3409 N. Põld PÕHJAMAA LAPSED	6.50	5.50
LP	#3410 J. Villard KÜLALAULUD	5,50	4.50
LP	#3411 I. Patrason—N. Põld: ENCHANTING EST.	5.50	4.50
LP	#3412 H. Liiv & E. Loo TANTSUTAKTIS	5.50	4.50
LP	#3413 N. Põld MUREMAA	6.50	5.50
LP	#3414 R. Andre ME TÕUSEME JÄLLE	5.50	4.50
LP	#3415 A. Raudsepp ON AEG ANTUD LAULDA	6.50	5.50
LP	#3416 H. Betlem JÕULULAULUD	6.50	5.50
LP	#3417 E. Loo RAHA PANEB RATTAD KAIMA	5.50	4.50
LP	#3418 V. Tali & H. Sepp MEENUB AEG	6.50	5.50
LP	#0025 TALLINNA LAINEIL I	5.50	4.50
LP	#0026 TALLINNA LAINEIL II	5.50	4.50
LP	#1001 Heli neli TEEME POPPI	7.50	6.50
LP	#1002 L. Ostrat ARMULAULU VIISE	7.50	6.50
LP	#1003 Kaljo & Tarmo SÄDEMED	7.50	6.50
LP	#1005 LUTTERUS	7.50	6.50
LP	#1006 A. Rinne KUI MA OLIN VÄIKSEKENE	7.00	6.00
LP	#7001 KAJAKAS	5.00	4.50
LP	#7201 PEEGELDUSI	5.00	4.50
LP	#7202 TULE RÄNDAME MÄNDIDE VARJUS	6.50	5.85
LP	#6902 REET	6.50	5.85
LP	C. Animägi KUI MINA HAKKAN LAULEMAIE	6.50	5.85
LP	L. Corradi ARMASTAN	6.50	5.85
LP	L. Corradi IGATSUS LIILIA	6.50	5.85
LP	R. Ufer „...TULE TAGASI"	6.50	5.85
LP	#7016 Orkester ESTONIA	5.00	4.50
LP	# 301 Estonian voice MEREMUINASJUTT	7.50	6.50
LP	# 302 Estonian voice KALEVITE KANTS	7.50	6.50
LP	# 23 J. Kuusk MU MEELEN KODUKOTUS	7.50	6.50
LP	# 010 S. Purre MA NÄEN	6.50	5.85
LP	# 305 VÕLUVAID VIISE VIISIMAALT	7.50	6.50
LP	H.A.M. Riivald PÜHAPÄEV	7.50	6.75
LP	H.A.M. Riivald JÕULUD	7.50	6.75
LP	H.A.M. Riivald LAULE KÕIGILE	7.50	6.75
	#1007 „HÄMARIK" — Kasett	8.00	6.75
LP	#3419 EBATRUUDUS	7.00	6.00
LP	SÜDASUVI	7.00	6.50
LP	LEPATRIINU	7.00	6.30
LP	A. Raudsepp LÕUNAMAALINN	7.50	6.75
LP	LAULUPIDU „ESTO"	6.75	6.00
LP	#3420 Dr. H. Tari „MIND ÄRA UNUSTA"	7.00	6.00
LP	R. Ufer „UNUSTUSTE TILK"	7.00	6.00
LP	SUVEÖÖ	6.50	5.85
LP	Eesti Laulupidu 1869—1969	7.50	6.75
454—507	(väikesed)		—.75 ¢

Esemete ja plaatide hindadele lisandub Ontario jaemüügimaks 7% Postiga tellides — 50 ¢ saatekulu plaadilt.

Müügil „MEIE ELU" talituses
958 Broadviedw Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

Edgar V. Saks

UNGARI SÕJA-AADEL EESTI TALUNIKEKS 16. SAJANDIL

O. Roslavlevi toimetusel ilmuvad Poola—Rootsi maarevisjonid (1582—1638) Lõuna-Eesti osas pakuvad säärast ainulaadset informatsiooni, et tulemuseks võivad olla olulised muudatused Eesti talupojaskonna ajaloo osas. Üheks märkimisväärseks on Haiduk-Heyduck nimeliste talupoja perede esinemine Tartu-Otepää-Valga-Riia sõjatee ääres.

Haiduk (Hayduck) nime all tuntakse üldiselt ungarlasi, kes kuuluvad aadlistatud sõjaväelaste klassi (Oxf.Dict.). Algupäraselt olid nad lambakarjased, ka miilitsa ülesandeis, kuid peamiselt ungari partisanid ja vabadusvõitlejad türklaste vastu. Bulgaarlased ja serblased kutsusid neid röövliteks. Läksid kõik Calvini usku. Pärast Kossovo lahingut, 1389. a., rändas valdav osa neid Dalmaatsia mägedesse. Habsburgide vastases võitluses üles näidatud teenete eest kõik Heyduckid tõsteti a. 1605 Ungari vürsti Istvan Bocskay poolt aadliseisusse ja asustati liimadesse põhja pool Debreceni, kus nad moodustasid tuhande ruutkilomeetrilisel alal Szabolcs Hayduk krahvkonna ja omasid kohti ka Ungari riigipäeval. 1) Ungari päritoluga Poola kuningas Stephan Bathory kasutas haidukeid oma ihukaardi-väes. Kui a. 1582 Zapolje rahuga Lõuna-Eesti läks Poola valdusse, siis haidukid tulid sõjaväe koosseisus Eestisse ja osa neist täitsid miilitsa ülesanded rööbiti maaharimisega.

Poola riiklikes revisjondes 1582—1591 2) on registreeritud L.-Eestis 9 Hayducki nimelist talu-peret. Mõnede puhul on märgitud, et olid kohalikud volinikud ja kõik nad olid vabamehed. Esimeses Rootsi revisjonis 1601 on nimetatud 5 Heyducki nimelist taluperemees (poola päritoluga). See, vaid ühe aasta kestnud Rootsi haldusyeriood on tuntud ebatäpsuse poolest ja osa Heyduckeid võisid olla välja jäänud, või asusid redus. 1624. a. Rootsi revisjon näiatb 8 Heiducki nimelist peret. 1638. a. revisjonis leidub 6 Heiduckit, nimelt Kambjas, Tähtveres, Kavilda-Puhjas, Rõngus, Urvastes ja Marienburg-Adselis (nüüd Läti ala) 3).

Tartumaa Heyduckite osas revisjonid esitavad alljärgnevaid andmeid: A) 1585—1597 Puhja-Kavildas, Vesivere külas Piadu Haiduk (Hayduck) ½ Poola haagimaa (H.), s.o. 2he Ordu ja Rootsi haagimaa suurtalu peremees. 1638. a. Rootsi revisjonis on tema poeg Heduck Hanz ja selle vend Peter märgitud kui ammustajast seal elanud sukku kuuluvad. Omavad ühe H., teevad mõisale 5 päeva tööd, maksavad riigimaksu: 10 vakka rukist, 9 v. otre, 4 v. kaeru. Neil on 3 hobust, 2 paari härgi ja 2 lehma. B) Kavildas Maiala külas 1588 Tomas Hayduck, ½ H., maksab oma kohustused rahas, seega vabamees. Sama talu on registreeritud ka a. 1627 Rootsi revisjonis, Heiduck Maertt (poola päritolu), ¼ H. 1638. a. revisjonis on samas Majalakyl' as, ½ H. põlistalupoeg Mert Haydack, kes teeb 3 päeva tööd mõisale, maksab riigile 6 vakka rukist, 3½ v. otre, 3 v. kaeru, omades 2 hobust ja 3 lehma. Pere: 5 poega — Andresz, Tydt, Mick, Matthisz, Willm. Seega Rootsi valitsuse poolt Hayduckite kui vaenuliku Poola aadlimeeste ja vabameeste seisust ning privileege ei respekteeritud. Samaaegselt aga orduaegse aadli ning eesti soost vabameeste privileege tunnistati!

C) Sangaste Konokilas oli 1586. a. registreeritud Hayduk, ½ H; Rohmac külas Hayduk, ½H. ja Laukülas Hayduck, ½H.

1601 a. Rootsi revisjonis leidusid Sangastes Wilma külas Heydalick Migell, ¼ H. ja Kambjas Heyduck Jurgen, ½H.

1624/27 a. Rootsi revisjonis Renna külas Nõo khk Heidug Lauer, ½H. Tartu linnas elas 1626. a. poola päritoluga Heydug Iwas koos poja ja tütrega linnakodaniku Kretzmersi aias.

1638 on Nõos Renna k. registreeritud Heidug Laure, ½H., põlistalunikuna, kes teeb mõisale 4 päeva nädalas ja omab 2 poega, Hans ja Andresz. 3)

Kokkuvõttes võib ütelda, et Poola võimu esimesel lüüasaamisel a. 1601 jäid valdav osa Heyduckite peresid Eestisse. Nad elasid üle raske Poola-Rootsi sõja ja katku. 1638. a. revisjonis märgitud Heyduckid püsisid oma taludes kogu sajandi ja osa elasid üle ka Põhjasõja laastamise, sest Heyduckite järeltulijaid oli ja on Eestis ja on jõudnud pagulussegi, näit. Torontosse.

★

Kasutatud kirjandus: 1) E. Ents. (1934) (3,624); Nord. Konver. Lex. (1882). 6,524; Johnson's Univers. Cyc. (1895) IV, 106).

2) Hefte zur Landeskunde Estlands, Polnische Akten I & II, Heft 5 & 7, 1970, 1973, Herausgeber Oleg Roslavlev, München.

3) Hefte zur Landeskunde Estlands: Heft 3. Die Revision Livland 1601 (1967); Heft 1. Das Dorpater Land 1624—27 (1965); Herausgeb. O. Roslavlev (München); Liivimaa 1638. a. Maarevisjon (Tartu, 1941), ENSV Riigi Keskarhiivi Toim. No. 1.

DRESDEN — LÄÄNELIITLASTE SÜÜTU OHVER

Mõningaid fakte ja meenutusi ühe pääsenu isiklikest mälestustest

Ei ole kunagi võimalik selgitada, kui palju inimesi sai surma 1945. a. Dresdeni pommitamisel. Sama võimatu on selgitada, millisel arvul hukkus seal kodumaalt punase surma eest põgenenud eestlasi. Teame neist väikest osa, peamiselt sugulaste kaudu. Tunneme isiklikult ka mõningaid sealt õnnekombel pääsenuid. Viimaste hulka kuulub suvel Californias oma keeruka elutee 75-ndat kilomeetriposti ületanud meister-fotograaf Nikolai Nylander. Tänu tema poolt Dresdeni kohta kogutud ja meile kasutada antud lähemaile andmeile võime alljärgnevas teha kokkuvõtteid sellest ajaloo ühest jubedaimast ja põhjendamatuimast hävitamisest.

Dresden, jutustab Nikolai Nylander, oli üldiselt tuntud „Põhjamaade Florence'ina", linnana tulvil täis kunstivarasid. Dresdenis elas sellal umbes 650.000 inimest, kellele liitus vähemalt 500.000 põgenikku läbirändajaina või ajutiselt puhkajaina. Linnal puudus peagu täielikult igasugune sõjaline tähtsus, kuna sealsed tööstused — peaasjalikult foto-alased (Zeiss-Ikon, Mimosa j.t.) — ei tootnud ei relvi ega laskemoona. Kogu süütute naiste-laste massmõrvamine, nagu seisab raamatuis, „was ordered in spirit on Sowjet wartime requests for steeped up air activities against Germany", isegi Winston Churchill oli sunnitud hiljem tunnustama, et „the destruction on Dresden remains a serious querry against the conduct of Allied bombing".

Läänеliitlased Moskva kuulekate soovitäitjatena olidki mõrva sooritajaiks, mis osutus seda mõttetumaks, et punaarmee ise asus juba mitte üle 130—140 kilomeetri kaugusel Dresdenist ja surus kaugele lõunasse ulatuva lainena kogu rindel peale lääne suunas. See oli ka kohutava põgenikcarvu põhjuseks, mis veebruarikuu esimesel pooiel valgus n.n. Sudeedimale, s.o. Tshehhoslovakkia aladele, täitis seal raudteejaamad ja rongid ning otsis teid lääne poole, kuna omnibussedki olid juba enamuses plaanikohased ühendustepidamised katkestanud.

Kogusummas toimus Dresdenile kolm õhurünnakut. Esimene 13. veebr. kell 9.55 õhtul. Sellest rünnakust võttis osa 211 raskepommitajat ja esimene pomm lõhkes kell 10.13. Pommitamisé kestvus oli 40 minutit, piirkond 11,3 ruutmiili (4,5 miili pikk ja 2,5 miili lai).

Teine laine startis 14. veebr. kell 1.23 min. hommikul, esimene pomm lõhkes kell 1.30. Rünnakust võttis osa 529 Lancaster-tüüpi pommitajat, ajaks oli 35 minutit ning tulemere piirkonnaks 54 ruutmiili.

Sama 14. veebr. keskpäeval kell 12.12, lõhkesid kolmandat korda hävitus- ja süütepommid. Seekord olid kohal ameerika Liberaatorid, B-17 ja B-a4 pommitajad, koguarvus 1350 surmakülvajat, pliraskete pommidega 2.000—4.000 naela. Aeg — 12 min.

Üldse heideti 3 rünnaku jooksul Dresdenile kui lahtisele linnale 650.000 süüte- ja 2.978 lõhkepommi, samuti fosfor-kannusid, kuigi seda hiljem on püütud eitada. Häving tabas kokku 65-ruutmiililist (1680 aakrit) piirkonda, kus hävitati 27.600 maja, 9 kirikut, 3 haiglat ja 69 koolimaja. Väärib ehk märkida võrdluseks, et kogu sõja kestel kaotas London pommitamiste läbi ainult 175.000 korterit.

Dresden põles 7 päeva ning David Irvingu („The Destruction on Dresden") andmetel, mis on saadud 300 lenduri ja 156 tsivilisti usutlemisel, oli tagasipöörduvaid lendureil võimalik näha häviva Dresdeni tulelõõma veel kuni 200 miili kaugusel õhus.

Kõik pommitajad startisid Ida- ja Lõuna-Inglismaalt. Põgenikke ühes kohalike elanikega oli sellal Dresdenis kuni 1,150 miljonit, kellest hukkus sakslaste andmetel 138.000, tõeliselt aga küll arvus väga lähedal 400.000-dele. Praktiliselt oli Dresden veel nii hilja kui aastal 1951 surnud linn.

Koledusi, mis silmale avanesid, on peagu võimatu kirjeldada. Nii oli hunnikutes üksteise otsas kogusummas kuni 34.000 laipa pearaudteejaamas ja viletsais pommivarjendeis või alastikistuna tänavail ümberringi. Ainult täielikult hävitatud kujutlematu kunstiliste väärtustega „Frauenkirche" toomkirikus hukkus sinna varjule rutanud 300 inimest.

Osutus võimatuks korraldada kuni 400.000 laiba kohest matmist. Neid koguti 7 hunnikusse linna keskel Altmarktil, igas 450—500 laipa, valati bensiiniga üle ja süüdati. Inimtuha hunnikud laiusid 4—6 jardile ning inimliha maguslääget põlemis- ja kõrbemishaisu tunti kuni paar miili eemal. Ainult gaasimaskis või märja rätiga suu ja nina ees enamasti tugevasti alkoholi mõju all osutus võimalikuks piirkonnas liikumine. Varemeid ja varjendeid, kuhu oli maetud kiiresti roiskuma löövaid laipu, oli võimatu koristada või puhastada. Küsimust püüti lahendada müüri ehitamisega kesklinna ümber.

Niipalju ühest Teise Maailmasõja keerises venelaste nõudmisel lääneliitlaste poolt teostatud jõledaimast mõrvast, mille kõrval kahvatub isegi Hiroshima A-pomm oma seni teatud 71.879 ohvriga. Dresdeni mõrvale ei ole allakirjutaja andmeil suudetud anda seni ühtki sõjalist õigustust.

Ning Nikolai Nylanderi enda ja ta perekonna olukord ja pääsemine sellest infernost? — „Franz Mathiase" fototarvete hulgimüügi-kompanii tegeliku omaniku Ernst Heinrichi härrasmaja ühes avarate muruväljakutega terve bloki ulatuses ümberringi asus ainult mõnisada jardi pearaudteejaamast. Esimese kahe rünnaku kestel kõikus maja nagu paat tormisel merel, mäletab Nylander. Mingi emainstinkt sundis mu naist äkisti hüüdma vanema poja ukse juurest endale lähemale. Hetk hiljem plahvatas pomm, lähedane 3-kordne maja oli kadunud ja uks, millele seljaga toetudes Sven oli istunud, pilbastes. Ka üks süütepomm langes otse pererahva magamistuppa, meil õnnestus aga tuld liivaga kustutada. Juhuslikuit leidsin teisel päeval oma Leica filmirulli murult 75 jardi majast eemal, kuhu õhusurve oli viinud selle läbi klaasideta akna. Jäime majja, kuna see ei tundunud hädaohtlikum keldrist, peamiselt aga ka, et püüda uue süütepommi korral maja jälle päästa. Jah, see oli imetänu avarale krundile-muruväljakule ümber maja oli see õhtus, nagu järgmisel päeval avastasime, ainuke säilinud maja varemete tohutulaial, suitseval väljakul. Siirdusime 5 miili eemal asuvasse külla, et aidata sealseş koolimajas kirjutada linnast haavatuina või tervetena pääsenuile uusi isikuttõendavaid dokumente. Mind üllatas seejuures üks pääsenute iseloomu üllamaid jooni: ühelgi neist ei olnud silmis pisaraid ega huulil ühtki vihaväljendust draamat põhjustanud inglaste ja ameeriklaste vastu, lõpetab Nylander.

esp.

Vallaslapsed ülekaalus

New Yorgi linna tervishoiuameti andmeil on viimastel aastatel suure tõusuga kasvanud väljaspool abielu sündinud laste arv. Vastav statistika näitab, et vallaslaste sündimise arv on viimase kahekümne aasta kestel tõusnud kolmekordseks. Läinud aastal (1976) on neegrite lastest üle 50% (!) sündinud vallaslastena, portoriikodel vastavalt 45,8% ja valgesse rassi kuuluvail 12,6% kui neid nähteid liigitati rassiliselt. Fordham University õppejõud sotsioloogia alal N. Kinsburg nimetab vallaslaste arvu sarnast suurenemist linnale majanduslikuks ja sotsiaalseks katastroofiks. Moraalsest küljest ei kõneleda. Suur arv vallasemasid ja nende lapsi on linna pideva hoolekandetoetuse saajaiks. Mitte kaua tagasi oli linnal kokku üle miljoni hoolealuse, enamuses „värvilised". Tuhanded koolitüdrukud on lahkunud koolist raseduse tõttu.

Elu nõukogude „paradiisis“

„Toronto Staris“ kirjutab M. Gain, kes on viibinud pikemat aega Nõukogude Liidus, hariliku kodaniku ostuvõimalustest kommunistliku partei 60 aasta võimuloleku järele.

Ta toob näitena hariliku abielupaari. Mees töötab taksijuhina, saades 190 rubla kuus ja abikaasa kontoriametnikuna 135 rubla kuupalgaga.

Üldiselt on hinnad kõrged ja palju aega tuleb perenaisel järjekorras seismisele kulutada, et osta toiduaineid ja tarbekaupu — mida kunagi küllaldaselt pole — saada.

Erilise vaatluse alla on võtnud ajakirjanik Moskvas Gorky tänaval asuva esindusliku delikatessäri, milline väliselt ja siseniiselt püsib samana, kui oli ehitatud eduka suurkaupmehe poolt 70 aastat tagasi, kes kommunistide võimuletulekul ise välismaale põgenes.

Kuid see on kõik, mis on ühine endise soliidse äriga. Vahest vast see, et vanemad inimesed omavahel nimetavad seda äri ikka endise nimega, ehkki kommunistid ammugi nime on omapäraseks muutnud. See näitab, et harjumused ja tavad on rasked kaduma.

Ärisse sisse astudes näeb harilikke teadaandeid, täna mitte saadaolevate kaupade kohta, milles pole midagi ebaharilikku, kuna paistab, et need on ülesse pandud juba nädalaid tagasi ja arvatavasti pole lähemal ajal lootust nende kaupade saamiseks.

Tähtsamateks mittesaadaolevateks kaupadeks, mida hähtavasti luksuseks peetakse kommunistliku partei poolt, on sea- ja loomaliha, kohv ja suitsuvorstid.

Saada on Eestist toodud kergemat vorsti — hin 3.20 rubla kilo. Bolonia vorst — 2.87 kilo ja Ungarist sissetoodud kalkunid 3.84 ja haned 2.50 kilo. Samuti on saadaval shokolaadi 1.00 rubla tahvel, milline on umbes meie 45c tahvli suurune.

Odavamaks lihasaaduseks on müügil suured kondid vähese küigejäetud lihaga — mis kõlvuline kapsasupi keetmiseks 2 rubla kilo.

Samuti on saadaval lehmaudarad 0.78 rubla kiio, kuid millegi pärast on nende ostmine perenaistele vastumeelt ja kõnnitakse sellest müügilehast kaugelt mööda.

Tekib küsimus: Kellele ja kuhu läheb müügile loomaliha?

Võrdluseks võib tuua, et nimetatud abielumehel tuleb töötada enam kui 4 tundi 1 kg. kana, 2 tundi 1 kg. lihakondi ja enam kui 1 tund 1 shokolaaditahvli ostmiseks.

Suurematest segakauplustest on nimetatud GUM ja TSUM, millistes on samuti hinnad väga kõrged.

Naiste saapad: 55 rubla. Lilleline siidikleit: 64 rubla. Meeste saapad: 45 rubla. Naiste püksisukad: 11.70 rubla. Võrdluseks võib ütelda, et viimati nimetatud esemed on Kanadas hinnaga $1.— müügil.

Saabaste ja kingade ostmisel eelistatakse Ida-Saksamaalt sissetoodud kaupa ehkki selle eest tuleb maksta veel enam.

See kõik näitab, et kommunistlik partei oma 60 aastase võimuloleku järele õige vähe hoolitseb hariliku järele õige vähe hoolitseb hariliku kodaniku tarbekaupade ja toiduainetega varustamise eest ja ainukeseks aastapäeva rõõmuks jätab vaid loosungite, paraadile ja suurejooneliste tulevarkide jälgimise, millele jälle järgneb hall, lootusetu argipäev.

Euroopa Naisliidu kongress sai informatsiooni

Augustis toimus Ruissalos, Soomes Euroopa Naisliidu kongress, millest võttis osa üle 200 delegaadi 17-st Lääne-Euroopa maast. Rootsi konservatiivsesse erakonda kuuluv delegaat Kristina Smedberg tutvustas kongressist osavõtvaile parempoolseile naispoliitikuile okupeeritud Balti riikides valitsevat olukorda. Selleks otstarbeks koostas Rootsi Eestlaste Esinduse Välis- ja Kodumaa küsimuste komisjon ingliskeelse erikausta, koondades sellesse Eestist, Lätist ja Leedust tulnud memorandumid, apellid jne. Kaustas leiduvad ka president Konstantin Pätsi kirjad koos Eesti Vabariigi New Yorgi peakonsulaadi selgitava pressiteadaandega, Eesti, Läti ja Leedu poliitiliste vangide nimestikud koos 19 poliitilise vangi apelliga jne. Dokumentatsioon juhitakse sisse komisjoni abiesimehe Ants Kippari poolt koostatud artikliga „Balti riigid soveti haardes“. Selles antakse ülevaade Balti riikide vägivaldsest annekteerimiset ja praegu Baltikumis käimasolevast inimõiguste rikkumisest.

Ingliskeelne dokumentatsioonikaust on väljasaatmisel veel mitmekümnele juhtivale naispoliitikule kümnes erimaas Euroopas.

OHUTUM MOOTORSAANIGA SÕITMINE ALGAB SÕITJA TREENING-KURSUSEGA.

ALLPOOL KIRJELDAME, MIDA TEEB ONTARIO JULGEOLEKU KINDLUSTAMISEKS MOOTORSAANIGA SÕITMISEL.

Mootorsaaniga sõitmine on kujunenud populaarseks paljudele Ontario elanikele, kuna see on tervislik ja nauditav spordiala. Mootorsaan osutub sageli ka hädavajalikuks liiklemisvahendiks kaugetes piirkondades või ohuolukordade puhul.

Nüüd on võimalik teil ja teie perekonnal õppida mootorsaani juhtimist ekspertidelt vastaval treening-kursusel, mille korraldab Ontario Federation of Snowmobile Clubs (OFSC) koostöös Ontario Safety League'ga ja Ontario transpordi- ja kommunikatsiooni-ministeeriumiga.

Kursus korraldatakse 12—15 aasta vanustele noortele ja 16-aastastele ja vanematele isikutele, kelledel ei ole Ontario mootorsõidukite juhi luba. Kursuse lõpetanud isikud saavad oma võimete kohta tõendi, mis kinnitatakse mootorsaani juhtimise loana igas transpordi- ja kommunikatsiooni-ministeeriumi eksamikeskuses 2 dollari eest.

Üksikasjaliste andmete saamiseks OFSC treening-kursuse kohta võtke kontakt: OFSC Driver Training Office, R.R. 1, Jordan Station, Ontario L0R 1S0, telefon (416) 562-4922.

Tasuta käsiraamat.

Muretsege endale tasuta uus käsiraamat „Snowmobiler's Handbook“, kus on toodud mootorsaaniga sõitmise reeglid, ettevaatusabinõude tarvitusele võtmine julgeoleku kindlustamiseks, informatsioon sõiduradade kohta, rajamärgid, treening-kursuse informatsioon, tabel külma ja tuuletegurite kohta ja muid kasulikke andmeid. Broshüüri on võimalik saada igast transpordi- ja kommunikatsiooni-ministeeriumi eksami keskusest või litsentside büroost. Broshüür on saadaval detsembri keskpaigast alates.

James Snow, Minister of Transportation and Communications
William Davis, Premier
Province of Ontario

Paul Juttus

AUTOSÕITJATELE

Jõulud on kingituste andmise ja saamise pühad. Ei oska ära arvestada, kui palju tunde inimesed pühade eel päid murravad, et just seda õiget kingitust leida, miliega oma armastatud perekonnaliikmetele, headele sõpradele-sugulastele, töökaaslastele jne. jõulurõõmu valmistada. Auto on selle mandri jõukamatel perekondadel olnud alati üks armastatuim kinkeobjekt ja kahtlematult saavad kümned tuhanded neid igal aastal jõulukingituseks. Meie jõukale järjele jõudnud väikese rahvusgrupi liikmete hulgas pole auto jõulukingitusena ka kaugeltki mitte enam haruldus. Pole kahtlust, et juba praegu on autoäride ladudes ehk siis sõprade juurde peidetud autosid, mis jõululaupäevaks kodu-sõiduteele ilmuvad ja oh neid õnnelikke abikaasasid, poegi, tütreid, kallimaid, kellele siis võtmed üle antakse.

Jõulude kinkeprobleemi lahendavad aga paljud tunduvalt odavamalt, kinkides olemasolevale autole midagi täiendavat ja selles osas on ärides saada igasugust kaupa. On tegemist perekonnaautoga, saavad kingist rõõmu ka teised perekonnaliikmed, kes ju aasta jooksul palju tunde autos koos veedavad. Raadio on üks populaarsemaid jõulukinke ja peaks autos juba see olema, on võimalik juurde osta valjuhääldajaid, lint- ja kassettmängijaid, või siis see hoopis välja vahetada kallima stereoraadio vastu. Daamidele teeb alati head meelt „edevuse peegel“, mis parema päiksevarju tagaküljele peidetult on kiirelt kättesaadaval, kui peaks vaja olema kontrollida, kas nägu on kõige ilusamas olukorras, enne kui autost välja astud. Paljud meist sõidavad sagedasti pikki, monotoonseid otsi, kas siis talvekodusse lõunasse või suvekodusse põhjapoole, puhkusematkadele jne. Sellistel reisudel on automaatne kiiruse kontrollija (Cruise Master) suureks mugavuseks ja teeb reisu vähem väsitavaks. Olles auto viinud soovitud sõidukiiruseni, püsib see vastava nupu sissevajutades samana kuni pidurite kasutamiseni. Mehhanismi saab nüüd lisada igale autole ja maksab siis umbes $200.—. (Mis kahjuks ligi poole kallim, kui vabrikus ehitamisel lisatult). Arvatakse, et sellega säästab bensiini ligi 2 miili galloniga, mis osa ostuhinnast pika peale ära katab. Pika juhtmega kandelamp, mis voolu võtab sigarisüütaja pesast, on väga praktiline pimedas auto ümber toimetamisel, kummi vahetamisel jne. ($10—25.—) aga sama hästi sobib kinkida küljepeegleid, põrandamatte, autotekke, prügikastikesi, mitmesuguseid rattakilpe, laste toole, jne. jne., Autoäridest saab selles osas vajalikke näpunäited ja head nõu, kuidas autosõitjast sõbrale rahakotile vastavat jõulukinki osta.

★ Vaatamata, et Kanada autotööstused seda praegu eitavad, on kuuldused autoringkondades autohindade peatsest tõusust visad vaibuma. Põhjuse selleks annab Kanada dollari madal kurss, püsides veidi üle 90 cendi USA dollari vastu. Kardetakse kuni 3% hinnatõusu nendel autoliikidel, milledel rohkem osi tuleb USA-st.

On siiski tõenäolik, et tegelik hindade tõus ei sünni enne jaanuari algust, kuna selleks on vaja Kanada Hindade Komisjoni nõusolekut, milline asutus omakorda nõuab 30 päevast etteteatamist. Kuigi hindade tõus ei puudutaks USA turgu, on ka ainult Kanada hindade tõstmise osas autovabrikud piinlikus olukorras. General Motors teatas alles hiljuti oma kolmanda veerandaasta aruandes, et 1977 on kujunemas autotööstuse rekordaastaks, mitte üksi ehitatud ja müüdud autode ja veoautode arvu, vaid ka kasumi poolest. Ainult kolmanda veerandi puhastulu oli 402 miljoni dollarit. Kui autotööstused aasta tagasi seda kõike ennustasid, oli majandusringkondades kahtlejaid palju. Tegelikkus on näidanud, et ennustused ületati kõige kolme suure autotööstuse poolt ja kõikide profiit on parem loodetust. On arusaadav, et sellises olukorras hinnatõusust rääkimine on paradoksaalne eriti, kus samad autotööstused loodavad 1978. a. kujunevat veelgi paremaks, kui oli seda 1977. USA-s räägitakse 15,5 miljonist sõidu- ja veoauto müügist 1978. aastal, Kanadas 1,5 miljonist.

Kanada valitsus on autotööstusi viimasel ajal jälginud suure tähelepanelikkusega ja eriliseks probleemiks on autoosade importeerimise küsimus. USA ja Kanada vahel maksev autoleping ei tööta Kanada suhtes õiglaselt ja nii näiteks oli 1976. a. autoosade sisse- ja väljavedu 2 miljardi dollarit „punases“. Kanadale tähendab see kümneid tuhandeid töökohti. Lootused pole ka kaugeltki täitunud hinnavahe vähenemise osas USA ja Kanada turul, milline olukord nüüd hoopis halveneks, kui Kanada hinnad jälle peaks tõusma. Valitsusel on nii küllalt trumpe millega hindade tõstmist pidurdada. Jääb ainult loota, et see neil õnnestub.

★ Ontario Tervishoiu-ministeerium on kasutusele võtnud helikopter-ambulantsi, et maanteedel vigastada saanuid kiiremini haigemajadesse toimetada. Helikopteri alaline asukoht on Buttonville lennuväljal ja see maandub kas Sunnybrooki või Sick Children haigemajade katusel. Vigastatute transport muutub sellega poole kiiremaks ja kahtlematult päästab paljudel elu.

1978. a. Buick Regal — G. M. põhjalikult ümberkujundatud, väiksemaks ja kergemaks muudetud keskmisse suuruseklassi kuuluv automudel, mis tarbijate poolt juba saanud hea poolehoiu osaliseks. Auto on ruumikas, ökonoomne ja sarnaneb välimuselt Euroopa luksusautodele.

See on seadus:

TEIE VAHEKORD POLITSEINIKUGA

MARC LINETT

(Canadian Scene) — Ükskõik mida teie politseinike kohta kuulnud olete kuid nad on inimolevused. Nagu suurem osa inimolevusi, ei soovi ka nemad, et neile survet avaldatakse. Allpool esitatud mõtted tegelevad rohkem inimlike suhetega kui seadustega kuid nende meelespidamine võib osutuda kasulikuks.

Ärge katsuge politseiniku ees oma kõneosavusega hiilata. Ärge mängige ka advokaati, kuna juhul, kui teie oma õigusi demonstratiivselt alla katsute kriipsutada, võite sattuda kiiremini kohtulaua ette kui tagasihoidlikuks jäädes. Ning ärge kiidelge sellega, et teil on mõjuvõimsad sidemed. Teie ei võida sellega vähematki, kui teie kiitlete politseiniku ees, et teie tunnete seda või teist kohtunikku või et teie olete mõne parlamendiliikme sugulane.

Kuid millised on teie seadusepäraseD õigused? Politseiga võib teil olla kõige rohkem kokkupuuteid kolmes kohas — tänaval, teie autos ja teie kodus. Igas olukorras kehtivad erireeglid ja oma seaduslikke õigusi tundes väldite tõenäoliselt kohtuprotsessi.

Kui teie jalutate tänaval ja politseinik teid ilmselt põhjuseta kinni peab, siis ei ole teil vajalik vastata kõigile tema küsimustele. Teil ei ole vaja ütelda politseinikule oma nime ja aadressi ning anda talle muid andmeid, samuti ei ole teil vaja esitada isikuttõendavat dokumenti. Kanadas ei ole enam selliseid seadusi, mis annavad politseinikule õiguse inimest põhjusetult tänaval kinni pidada ning pärida temalt andmeid tema elukoha ja majandusliku olukorra kohta. Pidage aga siiski meeles, et teil tuleb jääda viisakaks ning loobuda advokaadi mängimisest. Teatud juhtudel on siiski kasulik kui teie vabatahtlikult annate politseinikule oma nime ja aadressi.

Kui teie juhite autot ning politseiautost antakse teile märku tee kõrvale tõmmata ja seisma jääda, siis peate seda tegema nii kiiresti ja ohutult kui võimalik. Provintsi seaduste kohaselt on politseil õigus küsida teilt teie juhiluba, auto registreerimise tõendit ja tõendid auto kindlustuse kohta. Teie võite saada karistuspileti kui teie keeldute nende dokumentide näitamisest. Teil tuleb anda informatsiooni ka auto tulede ja teiste julgeolekuvahendite kohta kuid teil ei ole vaja vastata teistele küsimustele. Kuid teid on kinni peetud mõne liiklusmääruse rikkumise pärast, siis tuleb teil jääda viisakaks. Kui teie hakkate ülbelt ennast suure häälega õigustama ja oma süütegu õigustama, siis võidakse teid sellise käitumise eest vastutusele võtta.

(Marc Linett töötab Torontos advokaadina)

Made in Gulag Arhipelaag

GEISLINGEN (ME) — Saksa televisioonis näidati saates „ZDF-Magazin“ teleobjektiiviga vändatud filmikatkendeid Riias asuvast vangilaagraist. Paar aastat tagasi näidatud piltide kõrval näidati ka uusi. Nii näidati tõmmunäolist asiaadist valvurit ronimas vahitorni, kinnist veoautot vangide transportimiseks ja kolmekordset tõkketsooni vangilaagri ümber. Ka näidati KGB-peakorteri hoonet Riias, mis lätlaste seletusel olevat kõrgeimaks hooneks Lätis, kuna sellest on paljud lätlased näinud Siberit. Maja ise on kuue korruselga. Maja ees askeldas parajasti kriminaalsete visaazhidega jõhkraid tüüpe, nende hulgas ka KGB lätlasest ülem Berzhins. Saate moderaator Gerhard Löwenthal näitas ka meeste päevasärke, mis õmmeldud naisvahialuste poolt Riias. Kõigil näidatud särkidel oli küljes paberist lipik, millel vangimaja number, kus särk õmmeldud. Umbes sarnane nagu läänes kaubamärk tekstiilesemetel. Saate moderaatori kinnituse kohaselt on Lätis 15 orjalaagrit, nendest mitu Riias. Vahialuste üldarv neis olevat 25.000.

-kk

Iga uus „MEIE ELU“ tellija aitab kaasa sisukamale ajalehele.

KIRJANDUS · KUNST · KULTUUR

KOERAD HAUGUVAD, KARAVAN LIIGUB EDASI...

Ulatuslik tagasivaade Eesti kaitseväele. – Jutuajamine Peeter Lindsaarega ja mõtteid suursarja valmimisel

Neil päevil ilmunud Peeter Lindsaare kasarmuromaanide sarja 6-nda (õieti küll 7-nda) köite „Värska" lugeja kätte jõudmisega seoses huvitas meid küsimus, kas sari sellega on lõpul. „Tunnen, et sellega on mu kava täidetud, ja küllalt," vastas autor. „Kuus köidet ilukirjanduslikul kujul ja seitsmenda köitena usutlustekogu „Mardus kiljatas" (kokku 1972 leheküIge) tegelike mälestustena sellest, mis meie kaitseväelastega juhtus, paneb mu kasarmulugudele punkti."

Lindsaare eesti sõjaväelase — ja eriti ohvitseri — arengulugu, kujundatuna ajateenijast („... ja sõdurid laulavad" I ja II) alates üle üleajateenija-allohvitseri („Paelamehed") ja aspirandi ning kadeti Sõjakoolis („Õrn armastus" ja „Härrad ohvitserid") kuni tegevteenistuseni Võru ja Petseri garnisonilinnades („Värska") on oma ulatuselt iga rahva juures suurloominguks. Puht loomingu seisukohalt asetab sellise sarja kallale asumine kirjaniku kunstiliselt tohutu riski ette, mille lõpuvärvis ja kunstilises tervikus kunagi ei saa olla ette kindel. Sarjadest meil omariiklusaegses kirjanduses oli Tammsaare julge üritaja oma 5-köitelise „Tõe ja õigusega". Hiljem järgnes „Nimed marmortahvlil" Albert Kivikaselt, osaliselt juba paguluses, kus sellega kõrvuti väärib suurt tähelepanu Bernard Kangro Tartu-triloogiate sari ja vähemas kunstilises skaalas Arvo Mägi „Karvikute kroonika". Kahtlemata on võrratu väärtusega Karl Ristikivi Tallinna-triloogia, kuid see ei haara individuaalselt samu tegelassaatusi.

— „Miks valisid sellise aine, millal alustasid tegeliku kirjutamisega ja milliseil tõukeil?"

— Riik ei saa püsida ilma kaitseväeta, vastab Lindsaar mõtlikult. — Omariiklus saavutati Vabadussõjaga. Aeg vormib inimese ja inimene kujundab aja. Inimese mõtteviis on ajajärgu miljöö tulemus. Kui kirjandus seda ei vaatle, ei analüüsi ega kujuta, siis tekib rahva juures rohkem kui ühepinnaline tühik. Mingi otsene ajend kirjutamiseks? Ma kuulun sugupõlve, kelle arenemise aeg langes omariikluse kaasakiskuvasse pöörisesse. Keegi ei saanud jääda seal ükskõikseks ega külmaks. Otsene tõuge? Seda ehk mitte, kaudne aga vahest küll, lisaks sisesunni ajendile. Petseris õppekompaniis teenides märkas pataljoniülem kolonel Toming mu huvi kirjutamise vastu. Lavastasin seal kasarmunaljadest mõned lühinäidendid. Punasel aastal 1940/41 teenisime mõlemad Paides samas polgus, kuigi mitte alluvusvahekorras. Kord pärast õhtusööki jäime kahekesi laua juurde jooma pudelit õlut. „Lindsaar, kui võtaksid kätte ja kirjutaksid midagi pikemat sõjaväe elust, nii üsna tõsist ja kohe suurt. Katsu leida aega...", ütles kolonel.

— „Ja sealt see siis algas? Kuidas Sa leidsid sellel aega? Mäletan, et veetsid vabad tunnid meelsamini raamatukaupluses kirjandust sirvides või oma korteris enam-vähem toa keskossa nihutatud laua taga..."

— Ah seda mäletad kah! muigab Lindsaar ja tõsineb siis. — Samal Paide-talvel olime kord polguga öisel suusarännakul. Olime katnud pika, üle 40-km teekonna, kui varasel aovalgel peatuti hetkeliseks puhkuseks. Kummargile laskunult toetasin surmväsinult pea suusakeppidele ja sulgesin unerammetuses silmad. Sel lühikesel äraolekuhetkel möödusid nagu silmeesest kõik senised sõjaväeaastad. Alustasin suure armastusega oma vaba riigi kaitseväes, nüüd pidin teesklema truudust vaenlasele, keda hingepõhjani vihkasin. Meenusid samas ka kaasohvitserid ja sõbraliku kolonel nõuanded ning edasi liikudes tärkas esmakordselt mõte: kui tõesti võtaks kätte ja kirjutaks sellest, mis on elu sõjaväes ja kuidas valmib alljuht-allohvitser ning juhtohvitser, kellele rahvas asetab oma usalduse ja lootuse...

„Nii et Paides, elades minuga samas majas, sai suursari oma alguse?"

— Taevas hoidku, ei! Esialgsesse käsikirja on märgitud kuupäev 18. apr. 1947, aga Hugo raudteejaama viimisest kaugemale ei ole selles käsikirjas jõutud. Alles pärast seda, kui mind 1955. a. veebruaris eesti ajalehe toimetaja kohalt Sydneys päeva pealt mineima kihutati ja kui mul pärast rasket haigust õnnestus saada teenistuskohta riiklikus raamatukogus, asusin käsikirja kallal uuesti tööle. Vahepeal oli ilmunud „Koduküla" ja enne seda auhinnateos „Vana hobune", samuti ka reisiraamat „Neptuun ilmus lavale". Arvustused R. Kolgalt, Vold. Kureselt, Johannes Kaupilt ja Ilmar Tammelolt olid tunnustavalt heasoovlikud ning tõstsid meeleolu. Sisesund hakkas jälle painama. Sa pead. Kutsumus tõukas tagant. Asu tööle, see on sulle määratud ülesanne! Tagant järele hakkan mõtlema, et vaheaeg 18. aprillist 1947 kuni käsikirja jätkamiseni 1955. a. keskpaigu oli vaimses loomingus tuntud inkubatsiooni või haudumisperiood. Sel ajal kogunes alateadvuses tammi taha küllalt vett, et veskit käima panna.

„Kas said kasutada eeskujuna mõnda eesti keeles varem ilmunud sõjaväeelu käsitavat teost?"

— Olen lugenud Helmi Põlla „Sõdurikasti", Karl Eerme, Eeri Laidsaare, Rauniku j.t. töid, kuid eeskujusid ei leidunud neis mingeid. Ajalikmaterjali järele oli tihti kibe tarvidus. Olnuks vähemalt ajakirja „Sõdur" aastakäike käepärast! Oma mälu oli kõik. Ja ega ilmuminegi läinud üleliia libedalt. Esimene käsikiri on 1955—56. aastate töö, kuid kirjastuse nõudel pidin ümber töötama. Pealkirjaks valisin lõpulausest viimased sõnad: „Kasarmute aknad on heledasti valgustatud... „... ja sõdurid laulavad". Kuna vastu võeti ainult esimene pool käsikirjast nõudega, et ma selle viimase leheküIje muudaksin, siis luhtus mu kavatsus. Raamat kannab ümbertöötamisdaatumit 1956/57 ja ilmus 1959. Ajakirjanduses mainiti imestusega, et lõpeb nagu noaga pooleks lõigatult ja et pealkiri on põhjendamata. Loogiline olnuks terve käsikiri vastu võtta või üldse mitte. Kolm aastat hiljem võeti nagu ime läbi siiski ka teine osa vastu. Mõlema osa korraga ilmumisel olnuks mõju parem. Uut käsikirja „Paelamehed" alustasin mitu korda, kuid jäi alati samasse. Kartsin ennast korrata. Ilmusid „Eestlased Austraalias ja Uus-Meremaal" ja usutlustekogu „Mardus kiljatas". Saabusid tunnustavad kirjad Uibopuult ja Adsonilt. See andis hoogu. „Paelameeste" kirjutamine edenes ja käsikiri võeti kohe vastu. Selle järel ei suutnud aga alustada uut käsikirja. Ei tea isegi miks. Tujutõstvalt mõjus Välismaise Eesti Kirjanikkude Liidu esimehe Aug. Mälgu julgustav kiri. Üllatuseks libises nüüd sulg nagu iseendast üle paberi, kuni „Õrn armastus" oli valmis ja läks teele. Ise pean seda kõige õnnestunumaks terves sarjas. Kooliülemate vahetus sel ajal tähendas palju. Käsitamiseks tänuväärt aine. Nagu värske tuul puhus üle Sõjakooli.

Jah, mõtiskleb kõneleja jälle hetke, sõpruse avaldamine mõjub alati hästi. Just 65. sünnipäevaks lasti pensionile. Mulle teatamata ja salajas hoitud üllatusena korraldas Sydney Eesti Selts aktuse, mis näitas, et omaaegne vihkamine ja vaen oli uute inimestega juhatuses kadunud. Alustasin „Ohvitseride" kirjutamist, aga ei jõudnud kaugele. Haigestusin ja tervelt järgmise aasta (1972) lamasin jõetuna rohkem aega kui suutsin olla püsti. Lisaks operatsioon. Alles 1974 valmis käsikiri mu 10-nda raamatuna. Endistest sõjaväelastest võtsid ajakirjanduses sõna Sõjakooli taktika lektor kolonel Kasak „Paelameeste" ja kol. Sinka „Õrna armastuse" puhul, mõlemad „Võitlejas". Püüdsin lõpetada viimast köidet „Värska" oma 70-ndaks sünnipäevaks, viies tegevuse piirimaadele ja märkides sellega kaitsevööndit, mida endast kujutas Setumaa. Töö edenes ja kui lõpupoole tuli takerdumine, aitasid jälle raskustest üle väljaspoolsed sõbralikud sündmused. Sydney Eesti Selts tähistas mu 70-ndat sünnipäeva mõjuva aktusega, aktus oli korraldatud ka Perthis, läänerannikul. Kolonel Sinkalt ilmus „Võitlejas" ilus sünnipäeva-artikkel. See kõik andis hoogu ja jõudu, paari nädalaga viisin käsikirja lõpule.

Aga ülemaailmseil Eesti Päevadel Baltimores Sõjameeste kongressil ja ka rahvusorganisatsioonide kongressil lavastati kasarmuromaanide vastu rünnakud just sünnipäeva ajal. Kas need ei mõjunud tööd halvavalt? Või ei ulatunud kajad kohe Sinuni?"

— Ei suutnud need labinad tööd enam halvata, jõudsin käsikirja enne lõpetada ja 1. augustil teele saata. Kaasa toodi mõlemalt kongressilt helilint ja enne kongressi ilmunud ajakirja „Sõdalane" number vaenulike sõnavõttudega.

„Mida arvad neist rünnakuist?"

— Meie ürgvaenlane on väga võimeline ja osav ning tema võimete alahindamine on meiepoolne ränk viga. Ta propaganda on rajatud õigele alusele — inimese hingeelule, alaväärsustundest tulenevale kadedusele. Raudsepa „Mikumärdi" sulase südamest läbilõikav kreissaag! Vaenlane oskab jõuetuse vihast hüsteerilisteks muutunud inimest kavalalt tagant õhutada. Suurte kogemustega agendid teevad valge mustaks ja musta valgeks. Olin väga rõõmus, et nende rünnakute puhul ajakirjandus asus minu poolele. Rööbiti rünnaku informatsiooniga ilmus samas „Meie Elu" numbris Leonid Treti sünnipäeva-usutlus minuga. Sellega oli vastus antud.

„Igal seemned idanemiseks peab olema vastava koosseisuga pinnas. Mis tundub see olevat meie juures, seoses juhtumiga ja Sinu romaanidega?"

— Meie rahvusideoloogia ei ole suutnud välja kujuneda. Seal on meie nõrkus. Kõigume parajasti moes olevate vööraste ideoloogiate vahel. Omariikluse algaastail kannatas revolutsiooni järeldusena meie kirjanikkond teda vaevava marksismi komplekside all. Halin ja alaline haletsemine, kuid oma Vabadussõda boikoteeriti kirjanduses, kunstis ja heliloomingus. Kauaks ajaks jäi Kivikas ainukeseks (ja osalt Gailit), kes söandas seda ainet kasutada. Vöörsil märkis kord teadlik asjale lähedalseisja, et kolmekümnendail aastail võetud koguni vastu otsus, Vabadussõda ilukirjanduslikus loomingus ainena mitte kasutada. Häbiväärne otsus!

Nüüd vaevab meid autoriteetide kummardamise ja isikukultuse kompleks. Need oleme vaenulikelt suurvõimudelt laenanud ja eeskujuks võtnud, kuigi muidu arvustame, etteheiteid teeme ja hukka mõistame. Paistab, et häda koguni süveneb. Ei suudeta end minevikust lahti kiskuda ja silmi tuleviku poole pöörata. Keegi ei vaeva ennast oma peaga mõtlemiseks, vaid ootab autoriteetide suu peale vahtides, mida see ütleb, et siis sõnu korrata. Nii pääseb mõtlemise vaevast. Puudub julgus iseendale peeglis vastu vaadata ja olukorda näha, nagu ta on.

Minu kindlaks sihiteadlikuks püüdeks kasarmuromaanide kirjutamisel oli ühelt poolt hoiduda valepaatosest ja üleidealiseerimisest, teiselt poolt mitte kohkuda vigade ja nõrkuste kinninaelutamisest. Ei ole ma lasknud ennast mõjutada ei ühele ega teisele poole, vaid talitanud oma tõekspidamiste kohaselt.

Sõjakooli range distripliini all oli noorel elu raske, kuid kool tasuta. Rikkam hoidus sealt eemale. Sinna läks sisseastumiseks nõutava eelhariduse saanud noormees talutarest, ametniku kodust linnas või jõukamast käsitöölise perekonnast. Tal puudus lastetoa ja mõnikord ka seltskondlik kasvatus. Temast sai esimese põlve haritlane. Kuidas võisid sobida tema jaoks Vene tsaariarmee aadlist koosneva ohvitserkonna traditsioonid?! Need laenati hädaga, sest omi veel ei olnud. Lühikese ajaga hakkas midagi kujunema, kuid — „öö tuli liiga vara".

Kuid selle väga lühikese omariikluse ajagagi saavutati üllatavalt palju ja seda olen ma püüdnud näidata-kujutada. Meenub juhuslikult iseloomustav näide. Üks vend teenis ohvitserina, teine üleajateenija-allohvitserina ja kolmas sõdurina aega. Nad pidid ometi seisma üksteisele lähedal.

Olen rõõmus, et suutsin suure töö lõpule viia ja endaga rahul „Koerad hauguvad, karavan liigub edasi", ütleb üks araabia vanasõn. Suutsin jäädvustada meie ajaloo kõige õnnelikuma osa — selle osa, millal relv oli oma maa ja rahva kaitseks eesti mehe käes ning rahvas selle üle õnnelik ja rahul. Ehk kokkuvõtlikud lõpphinnangud näitavad, kas see suur töövaev oli midagi ja kui palju väärt, ütleb Lindsaar, kellelt siiski tahaks loota ja oodata veel ühte köidet lisaks — köidet Eesti ohvitseri elust ja vaimsest kujunemisest vahemaal põhiseaduse muutmisest ja erakondade seisatamisest kuni „usalduse teesklemiseni verivaenlasele, keda vihati hingepõhjani" ja vihkame oma vabaduse hävitajana ning rahva orjastajana edasi.

Johannes Kaup

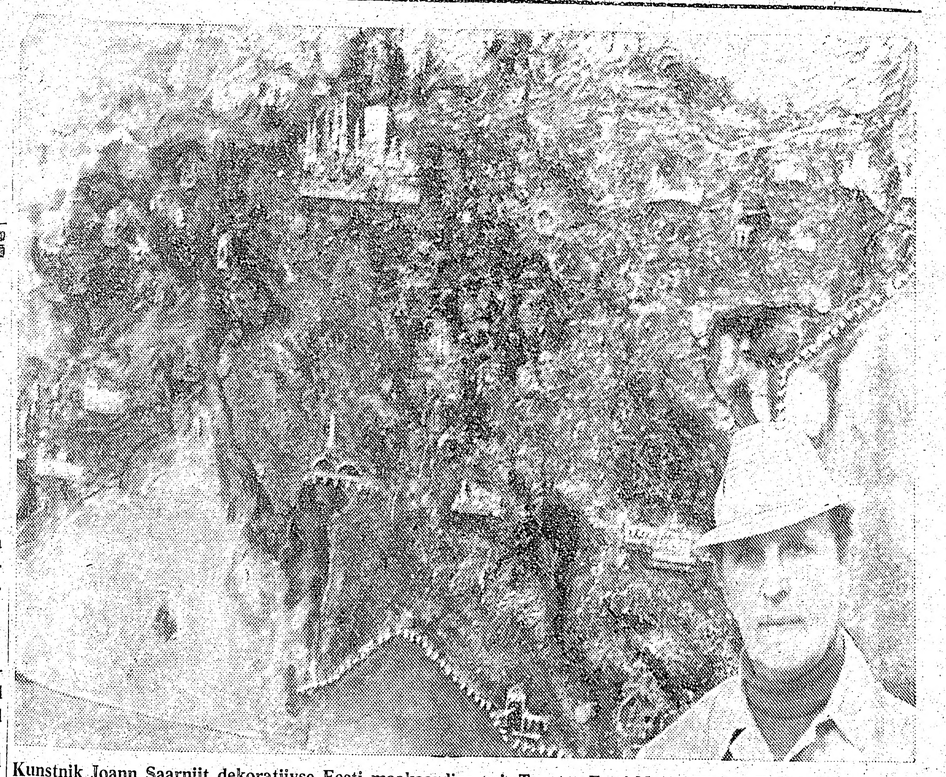

Kunstnik Joann Saarniit dekoratiivse Eesti maakaardiga, mis Toronto Eesti Maja tellimus, E. Vabariigi 60. a. tähistamiseks. Kaart on teostatud akrüül materjaliga, suurus 8' x 51" ja on asetatud Broadview sissekäigu fuajee seinale.

Ilmus A. Ekbaumi biograafia „Ühistegevus on Päike"

1. detsembril ilmus kirjanik Salme Ekbaum' raamat „Ühistegevus on Päike", millist oli oodata juba mõnda aega. Raamat on kirjutatud kahes osas: 1) Aastad Artur Ekbaumiga ja 2) Artur Ekbaumi tööst ja tegemusest. Raamat on trükitud „Estoprinti" poolt ja nägusas rohelises kalenkorköites.

Esimene osa on kirjutatud Salme Ekbaumi poolt, teises osas on koondatud kaastöö prof. dr. E. Järvesoolt ja prof. K. Innolt ning teistelt. Lisaks rida dokumentatsioone ja pildimaterjali. Raamat on Salme Ekbaumi poolt hästi ja selgepiiriliselt toimetatud. Pärast pikaajalist abielu Artur Ekbaumiga ja pärast viisteist ilukirjanduslikku teost on autor ja toimetaja kirjutanud oma osa suure eruditsiooni, dünaamika, kirjandusliku stiili ja taktiga, mis teeb raamatu üheks paremaks biograafiliseks tööks paguluses.

Nagu autor ise kusagil ütleb, ei igast tunnist, päevast ja aastast võiks nii palju kirjutada ja seepärast tuli teha tugev selektsiooniline töö. See töö on antud 201 leheküljel.

Biograafilieste tööde eriomaduseks ei ole eriline lugemispinge. Artur Ekbaumi biograafia on loetav „ühe hingetõmbega". See on igale raamatule suurimaks soovituseks ja selline raamat on seekordne Salme Ekbaumi „Ühistegevus on Päike", millele ja millest ka Ekbaum elas.

V.

Kolm jõuluõhtujumalateenistust Peetri kirikus

Koguduse jõulupuu on 18. detsembril pärast jumalateenistust ja jõuluõhtul — 24. detsembril — toimuvad kolm teenistust: esimene kell 2, teine kell 4 ja kolmas kell 6 p.l. Kõigil teenistusil teenib õp. O. Puhm ning jagatuna kolmele teenistusele on kaastegevad Pühapäevakooli ja leericelsete koor Margit Viia juhatusel, Noortekoor Lootus Ch. Kipperi juhatusel, Vaimulik Orkestri ansamblid ja solistid Inga Korjuse juhatusel ning solistidena esinevad Helmi Betlem ja Liina Purje. Esimesel pühal teenib õp. U. Petersoo ja solistina esineb Liina Purje. Teisel pühal kell 3 p.l. õp. O. Puhm teenib Taara Puhkekodus, kus on kaastegevad koguduse noored Inga Korjuse juhatusel.

Kuna lume tõttu on autode parkimine raske, siis on soovitav kirikusse tulemisel võimalust mööda kasutada muid transportvahendeid.

„Mees, kelle käes on trumbid"

Mõned näidendid iganevad ja vananevad kiiresti, olenedes ajast, kommete ja miljöö muutusist, teised aga, kantud laia-dimensioonilisest karaktereist ja alati sihtileidvast satiirist, kestavad aastakümneid ja kauemgi. Kui selline näidend tuuakse kordus-etendusena lavale, paigutatuna intiimsesse, vähemamahulisse teatrisaali ja selja taha jäetakse premjäärlaegne närvilisus, on tagatud sujuv esitusviis ja ladus lavastus. Sellise õnnestunud teatrielamuse pakkus Kanada Eesti Teater, kes esitas Hugo Raudsepa komöödia „Mees, kelle käes on trumbid" laupäeva õhtul „Aladdin" teatri ruumes.

Vaatamata rekordiliselt külmale talveõhtule ja suurtele lumehangedele, millede ohvriks langesid isegi A. Mihkelsoo lavadekoratsioonid, kogunes teatrisse saalitäis publikut, huviga kaasa elades esitatule ja seda aplausidega kviteerides. Intiimteatri dimensioonid tagasid vahetu kontakti lava ja publiku vahel ning korralik akustika ja valgustus aitasid tõhusalt kaasa näidendi detailide jälgimisele.

Esinejaist tuleb esmajoones esile tõsta Valve Andre, kes tõlgendas Ellen Sinisalu osa hästi läbimõeldult peen-koomiliste nüansside ja sujuvalt plastilise käsitluslaadiga. Ta lõi otsese kontakti nii oma vastasmängijate kui publikuga. Tundus, et eriti intiimteatri ulatus on talle sobivaim element subtiilselt iseloomustavate detailide väljamänigmiseks.

Notar Sinisaluna lõi Rein Andre usutavalt süümevaba karjäristikuju vajalike psühholoogilise varjunditega, tõlgendades seda osa oma isikupärase tagasihoidliku väljendus laadiga. Ta esitusviis kõlas mõnevõrra pidurdatult ja lünklikult, kuid selle ületas ta lavatehnilise vilumusega.

Ernst Vähi on arenenud lavavilumuselt koos osasse süvenemisega, andes kiiduväärselt kütkestava osa Hubert Lehmusena, mehena trumpidega, kes paiguti nende mõjuvalda takerdunult iseennast avastab. Ta lõi selle osa usutava kujunemisloogikaga, tabades tekstikoomikat täiel määral ja arendades pingetõusuliselt episoodikonflikte.

Kõrvalliinide kandjad andsid oma poolt tõhusaid panuseid. Tiiu Kask Katina kujutas intellektuaalse osatõlgendusega noort, energilist naist, kes kindlalt olevikus seisab. Olli Naano, noore näitlejatari roll, Rita Sui käsitluses oli parajalt elulähedane, veidi vulgaarne kuid seejuures andestatavalt mõistev ja ürgnaiselik. Harri Mürk Oku koomilises osas hoidus õnneks ahvatlevast ülemängust, portreteerides humoristlikult tühjavõitu noort üliõpilast. Ka visuaalselt sobis ta sellesse ossa.

Kokkumäng kulges lünkadeta, kusjuures koomiliste situatsiooni-konfliktide areng haaras publiku kaasa algusest lõpuni. Vaatamata lummekadunud dekoratsioonidele oli lavasisustus sobiv ja küllaldane. Tehniline kontroll Eddy Kungla ja Nikolai Oad'i poolt oli laitmatu ja esitatu jättis parima mulje.

It

Iludus ja hääl töötavad koos

TIIU LEEK'iga SÕLMITI UUS LEPING

Global Televisioni studios Torontos, produtsent Michael Spivak sõlmis uue lepingu Tiiu Leek'iga ja Joseph Campenella'ga esinemiseks TV seerias „What Will They Think of Next". See on järg eelmisele seeriale „Science International". Dan Proudfoot kirjutas sel puhul Toronto SUN'is kahelehekülgelise artikli Tiiu Leek'ist, Joseph Campanella'st ja produtsent Michael Spivak'ist. Kirjutise juures on suur Tiiu Leek'i pilt ja „Showcase" esikülge katab Tiiu ja Josephi värvifoto, millel on allkiri „Iludus ja hääl on jälle koos".

Tiiu Leek'i kohta selles kirjutises on öeldud, et tema oma esimestes esinemistes TV stuudios oli kuidagi ebakindel kuid paranes kiiresti ja käesoleval juhul, enne viimase lepingu sõlmimist ta leiti olevat parim 95 võistleja seas. Tema karakteerseiks omadusiks loetakse konfidents, personaalsus ja professionaalsus.

Nagu kuuleme, ei olnud kontrakt Global TV-ga ainuke, mille Tiiu Leek möödunud nädalal sõlmis. Umbes samal ajal sõlmiti temaga veel teine leping, esinemiseks seerias „Party Game", mida näitab Ch. 11 esmapäeva õhtuti kell 6.30.

Pärast „What Will They Think of Next" võtmist lindile, mis sisaldab 26 pooletunnist saadet Tiiu sõitis tagasi Californiasse, kus teda ootavad uued kontraktid.

Huvitav on märkida, et produces Michael Spivak on ka pärit Torontost. Käis siin koolis, luuletab ja omab tohutu palju ideid. „What Will They Think of Next" valmistamine läks maksma $450,000 ja M. Spivak loodab selle raha tagasi saada vähemalt 200% kasuga.

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
Suite 600, 55 University Ave., Toronto, Ontario, M5J 2H7
Tel. 862-7115

THE LAPLAND SHOP

- Suur valik lambanahkseid kasukaid, mütse ja kindaid
- Põhjapõdra-, lamba- (ka autoistmele valmistatuid), samuti karu- ja muid nahku
- Kauneid ja mitmeti kasutatavaid Flokati (põimitud) vaipu, erivärvides ja suurustes
- Muidugi ka laplase riietust ja kinke Lapimaalt
- Pusse ja viltsaapaid

2338 DANFORTH AVE., TORONTO (Woodbine allmaajaam)
Tel. 421-2115
Avatud: esmasp.—neljap. 10—6, reedel 10—7, laup. 10—5

LAHKUS MEIE ARMAST ÕDE JA TÄDI

ADELE MÕTTUS

sünd. Parma

surnud 12. dets. 1977 Stokholmis

leinavad

OMAKSED KODUMAAL ja VÕÕRSIL

ARMAST ÕE- JA RISTIPOEGA

dr. REIN RÄTSEP'AT

mälestavad sügavas leinas

ELLEN ja ALBERT
JÜRI ja BETTY-JEAN lastega

OOTAMATULT LAHKUNUD ARMAST

dr. REIN RÄTSEP'AT

mälestavad leinas

HILJA
AIDA

OOTAMATULT VARALAHKUNUD

REIN RÄTSEP'AT

mälestavad leinas.

KONSTANTY ja ELLEN PIEKARSKI
JUHAN ja BEV VAGOLAID
ESTER ja PETER CLARKE

HEAD SÕPRA

ALFRED KÄÄRAMEES'T

mälestavad leinas

BENITA ja JOHN KOPAMEES
ERNA ja EDGAR MERELAID
ELLI PAAP
ÕIE ja ENDEL PEHME
ELLI PETERSON
ALIIS SAAGE
ELFRIEDE ja EDUARD SOORSK
HILDA ja ALBERT ÕUNPUU

Mälestuste radadel

VALLALISTE LAEVAGA AUSTRAALIASSE

27. novembril möödus 30 aastat, kui Freemantle sadamasse Lääne-Austraalias, saabusid esimesed DP-d Saksamaalt „General Stuart Heinzelmann'i" pardal. Laevas oli 843 DP-d, neist 729 mees- ja 114 naissoost. Nende hulgas oli 142 eestlast. Kõik olid perekonnaseisult vallalised.

2.

ESIMENE TRANSPORT

Kuna olime esimene transport DP-sid Austraaliasse, siis oli sealne press ja raadio meist väga huvitatud. Freemantle sadamasse saabudes ootas meid kari ajakirjanikke ja filmikaameraid. Maabusime tähestiku järjekorras ja esimeseks maandujaks oli lätlane Abolins. Ta oli palja jalu, jalas heinalise püksid, kaelas käsirätik ja käes hambahari. Maandumisel langes ta põlvili ja suudles Austraalia pinda. Kaamerad, mis olid suunatud pardal ootavatele pruuniks päevitatud iludustele jäid hiljaks, et seda omapärast ja emotsionaalset momenti ajalukku jäädvustada.

Benegilla läbikäigulaagrisse jõudes olime ajakirjanikest ja filmimeestest sedavõrd tüdinenud, et põgenesime nende eest pesukotta. Meie hulgas oli ka neid, kes armastasid end pildistada lasta Päästearmee poolt väljajagatud öösärkides, mis meie reputatsioonile sugugi hea polnud.

Bohegillas leidis aset ka esimene abielu eestlase ja lätlannast DP-de vahel, kes olid üksteist laeval leidnud. Teistele seda „luksust" sõjaväekord ei lubanud, kuigi laevas oli tohutu suur meessoo ülekaal. 17. detsembril külastas laagrit minister Caldwell. Seks puhuks sättisime ülesse näituse lauad. Eesti lauda organiseeris arhitekt Kesa. Meil oli külluses ilusaid käsitöid ja kunstiesemeid. Mind oli määratud ministrile selgitust andma. Kui ma teda tervitasin, siis küsis ta kaunis ababelt „Where are the latvians?" Juhatasin ta lätlaste laua äärde, mis oli saali keskel ja andsin oma seletusi ministri abikaasale, kes oli oma mehe ebaviisakast käitumisest üpris shokeeritud. Ministrile andis hiljem seletusi praegune Peetri kogduse sekretär Heldi Vastopä.

LAUL JA RAHVATANTS

Hiljem, Canberras oli mul võimalus tutvuda mitme vastaspartei parlamendi liikmega, kes Caldwelli ebaviisakat käitumist hästi tundsid. Tollal valitses Austraalias Labor Party. Hiljem esines Meeskoor ministrile, mis sai ühtlasi koori esimeseks avalikuks esinemiseks Austraalia pinnal. Samal õhtul esines Austraalia pinnal ka esimene eesti rahvatantsutrupp „Raksi Jaaguga!" (Tiiu Salasoo, Vally Johanson ja Valter Kongats — kaks viimast elavad nüüd Kanadas. Akordeonil saatis Uno Peedo). Ehtsaid rahvarõivaid meil muidugi ei olnud. Tiiule kombineerisime saksa „bett-bedeckest" värvitud seeliku, valge pluusi ja ta ema lillelise rätikuga „eesti rahvarõivad". Minul olid Pärnu Jaagupi imitatsioon lennukiplekist koksitud sõlega! Niimoodi jäädvustati eesti rahvarõivad esmakordselt Austraalia ajalukku filmis.

AUSTRAALIA EI MEELDINUD

Üldiselt meile Austraalia ei meeldinud. Ees ootasid meid laagrid oma tuttavate barakkidega, mis olid veelgi viletsamad, kui Saksamaa DP-laagrite barakid. Canberrasse jõudes paigutati meid Mulvalla laagrisse, mida nimetati hostelliks. Need olid samuti „fibro" materjalist ehitatud barakid, kuid põrandail olid paksud villased vaibad! Kliima oli palav ja rahvas kaunis ebasõbralik ja press koguni vaenulik uustulnukate vastu. Olime eraldatud teisejärgu kodarikeks nn. uus-austraallaste nimega. Pidime temaga 2-aastase töölepingu, kuigi Saksamaal üteldi, et leping on ainult aastane. Protesteerisin ägedalt sellise pettuse vastu ja kuna mul olid mõjuvad tutvused, siis Immigratsiooniministeerium ei julenud mind üle aasta lepingu all hoida. Läksin eramajandusse, kus olid palgad poole kõrgemad. Maa, kus linnud ei laula, lilled ei lõhna ja rohi on kollane, ei olnud põhjamaalasele vastuvõetavaks eluasemeks. Ja kui pühitsesime 10. maabumispäeva aastapäeva, siis me ei saanud küllalt inimesi kokku. Seda tehti aga siin Torontos ja meile saadeti siit õnnitlustelegramm — nii paljud olid sealt juba lahkunud.

EESTI MAJA VÕETI ÜLE

Sydneys võttis meid vastu nn. vana-eestlaskond väga südamlikult. Nende keel oli aga segatud inglise keelega ja raske oli neist aru saada. Nende meel oli paljude arvates liiga „punane" ja vabariigi aegset eesti keelt nad üldse ei tundnud. Suurem osa neist oli siia maale tulnud 1927 aasta paigu ja ränka vaeva näinud, et elu siin alata, kus elanikkond oli välismaalaste vastu väga vaenulik. Kui aga saabusid teised transpordid, siis võtsid need noored uustulnukad vanaeestlaste vere ja vaevaga ehitatud Eesti Maja üle ja varsti ei olnud vanaeestlastel enam ruumi oma koguduseski. Sellest on ülimalt kahju ja loodan, et see jääb piisivaks õppetunniks järgnevatele eesti generatsioonidele igal pool maailmas.

Vally Johanson

Varalahkunud tublit lauluvenda

ALFRED KÄÄRAMEES'T

mälestab

TORONTO EESTI MEESKOOR

Ootamatult lahkus meie hea sõber

ALFRED KÄÄRAMEES

Mälestavad kurbuses

L. WAHTRAS
E. PIHLBERG
E. KUNGLA
E. LIIK
J. VANASELJA
A. EDASI
K. LEIS

Head sõpra

EDUARD TEESALU'T

surnud 3. detsembril 1977 Hiiumaal

mälestavad

A. KARU abikaasaga
H. MADRUS abikaasaga

Varalahkunud kallist sõpra ja sugulast

ALFRED KÄÄRAMEES'T

mälestavad leinas

ALFRED ja HELLA LEIVAT perega
LAAS ja ELLEN LEIVAT perega
JAAN ja HELLE ARRO perega
PAUL ja ELISE TAMMEVESKI
AIVO ja ANNE VEEL
MARIE VEEL
LEELO ja ÜLO

KAS ON LINNUKESEL MURET?

Taas lõõtsub, vingub ja vilistab vinge tuul maja räästas, üle külmunud — lumiste väljade. Jõuetuna ripub kahkjassinises lõunataevas madal talvepäike. Õhk on raudkülm ja selge.

Kätte on jõudnud talv — kõige raskem aastaaeg metsloomadele ja -lindudele. Paks lumi, sageli lisaks veel jääkoorik, on kinni katnud sellegi järele jäänud kehva toidulaua. Suure põhjalikkuse ja püsivusega uurib iga lind ja loom nüüd ümbrust, iga eset. Ja igal neist on üks eesmärk — leida neis karmides talvetingimustes midagi oma energiavarude täiendamiseks. Täis kõht on parim külmarohi.

Kahjuks sõõnuks saada õnnestub enamikul neist talvel väga harva. Pidev toidunappus ja külm saavad nii mõnelegi saatuslikuks: näljast nõrgenenud organism muutub vastuvõtlikuks haigustele, näljast ja haigustest kurnatud loomi ja linde on kerge tabada nende vaenlastel.

Loodusesõbrad ulatage oma abistav käsi lindudele ja loomadele talvisel külmal ja lumerohkel ajal. Seda saab teha üsna väikese vaeva ja kuluga.

Üheks heaks abinõuks lindude toidumurede leevendamiseks on söödamajakeste ja -laudade rajamine. Nii aitame paiga- ja hulgu- (rändavad) lindudel üle elada rasket aastaaega — ja tänu talvisele söötmisele jääb osa linde — hoolitseja aeda ja ümbruskonda edasi elutsema ka suveks.

Söödamajakesed ja -lauad on soovitav üles seada inimelamute lähedusse vähem käidavasse kohtadesse kus neid on hõlbus puhastada ja värske toiduga varustada. Lindude söötmisega tuleks algust teha juba hilissügisel, sest talvel täieliku näljaajal ei leia enamik linde söödaplatse enam kätte ja hukkub ikkagi.

Linde võib sööta igasuguste toidujäänustega, milles puuduvad sool ja vürtsid. Samuti sobivad teratoidulistele lindudele mitmesugused taimeseemned. Meeleldi söövad linnud juustu. Tihastele võib nööri otsa riputada mageda peki tükke ja sööda majakesse päevalilleseemneid nida tihased eriti armastavad. Mõni lusikatäis margariini või magedat rasva toidulaual päästab kümnete tihaste elu.

Lindude järjekindel söötmine on eriti vajalik lumerohketel pakastel talvedel, kuid ka sulale järgneva kiilasjää ja härmatiste puhul.

Faasanidele on suureks abiks ja maitsvaks talvetoiduks terved maisiterad, Co-Op's maksab praegu 40 kg maisi 4 dollarit.

Kanalised uuendavad oma lihapugus asetsevad „käsikivid" tavaliselt kevadel ja sügisel enne lume tulekut. Järsku saabuv talv võib seda takistada. Kulunud ja hõrenenud „käsikirvide" lõpuni kulumine südatalvel põhjustab lindude kõhnenemist ja see järel näljasurma. Seda saab vältida: söödamajadesse raputada sõmerat kruusa või osta ärist lindudele valmistatud kruusa (nagu Budge Gravel või Poultry Granite) mis maksab 25 kg $1,50.

Armas loodusesõber, kui oled alustanud aitama linde raskel talvisel ajal siis mõtle ka teistele hädasolejatele nagu jänes, kits jne.

Palvega J. Säägi
Ontario Humane Society liige

Armast endist kaastöölist Scepter'ist

ALFRED KÄÄRAMEES'T

mälestavad kurbuses

J. JUHANSON
F. PUKONEN
J. LÕUGAS
L. KIIVER
L. VILLMÄE abikaasaga
M. REGINA
C. CIOIA
J. VALENTE

OMA UNUSTAMATA ARMAST ABIKAASAST, ISA JA POEGA

dr. REIN RÄTSEP'AT

sündinud 30. detsembril 1942 Tallinnas
surnud 12. detsembril 1977 Sault Ste. Marie's

leinavad

ABIKAASA LASTEGA
EMA ja ISA

KIRIKLIKKE TEATEID

EESTI EV. LUTERI USU PEETRI KOGUDUS

817 Mt. Pleasant Rd., Toronto M4P 2L1
Kiriku telefon 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto M4N 1L8 telefon 483-4103

IV KRISTUSE TULEMISE PÜHA jumalateenistus 18. detsembril kell 11 hommikul. Vaimulik Orkester Inga-Pia Korjuse juhatusel. Klarnetil E. Sippa.

PIIBLITUND kell 10 hommikul. Pühapäevakool. Lastekoori harjutus.

KOGUDUSE JÕULUPUU kohe pärast jumalateenistust. Jõulukõne — õpetaja O. Puhm. Kava Pühapäevakoolilt ja leerieelseilt. Jõuluvana. Kinkepakk hinnaga 1 doll., saadaval kohapeal.

JÕULUÕHTU jumalateenistused: Esimene — kell 2 p.l. Pühapäevakooli ja leerieelsete koor Margit Viia juhatusel. Teine — kell 4 p.l. Solist Helmi Betlem. Kolmas — kell 6 p.l. Noortekoor Lootus Ch. Kipperi juhatusel. Solist Liina Purje. Esinevad Vaimuliku Orkestri ansamblid ja solistid Inga-Pia Korjuse juhatusel. Kõigil teenistusil teenib õpetaja O. Puhm.

I JÕULUPÜHA jumalateenistus 25. detsembril kell 11 hommikul. Teenib õp. U. Petersoo. Solist Liina Purje.

JUMALATEENISTUS TAARA PUHKEKODUS 26. detsembril kell 3 p.l. Õpetaja O. Puhm ja noored Inga-Pia Korjuse juhatusel.

INGLISKEELSE KOGUDUSE JÕULUÕHTU reedel, 23. detsembril kell 7 õhtul.

INGLISKEELNE JÕULUJUMALATEENISTUS pühapäeval, 25. detsembril kell 1 päeval. Teenib õp. S. Otto.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS

Kirik: Redeemer Lut. Kirik, Bloor & Indian Rd.
Õp. T. Nõmmik
501 Davisville Ave, Toronto M4S 1J2
Tel.: 483-2478

Pühapäeval, 18. dets. kell 5 p.l. ADVENDI JUMALATEENISTUS.

JÕULUÕHTUL, 24. dets. kaks teenistust. Kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS Virginia United Kirikus. Teenib piiskop K. Raudsepp. Laululehed.

Kell 4 p.l. JÕULUTEENISTUS Torontos, teenib koguduse õpetaja. Laululehed.

Õpetaja kõnetunnid teisipäeviti kl. 6—7.30 õ. kodus, muul ajal vastavalt kokkuleppele.

TORONTO EESTI AP.-ÕIGEUSU KOGUDUS

Praost E. Lepik. Tel. 1-519-941-4369
RR 5, Orangeville, Ontario

Pühapäeval, 18. dets. kell 5 p.l. PIDULIK JUMALATEENISTUS koguduse koorijuhti hr. G. Raag'i 60. sünnipäeva tähistamiseks ja ülempreester E. V. Velleso'le kuldristi üleandmiseks. Teenivad ülempreestrid E. V. Velleso ja E. Lepik. Laulab koguduse laulukoor hr. G. Raag'i juhatusel. Solist pr. Erika Solom-Veskimets, orelil prl. Inga-Pia Korjus. Laululehed. Jumalateenistusele järgneb ühine koosviibimine kiriku saalis.

JÕULU-JUMALATEENISTUS toimub jõululaupäeva hommikul kell 11 Peetri kirikus. Teenivad ülempreestrid E. V. Velleso ja E. Lepik. Laulab koguduse laulukoor hr. G. Raag'i juhatusel. Solist pr. Erika Solom-Veskimets, orelil prl. Inga-Pia Korjus. Laululehed.

EELK TORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS

Vana-Andrese kirik Carltoni ja Jarvise nurgal.
Õp. Andres Taul
17 Frank Cres., Toronto M0G 3K6
Tel. 656-5248, kirikus: 923-5172

Laupäeval, 17. dets. KOGUDUSE JÕULUPUU kell 5 p.l. Ettekandeid pühapäevakoolilt, jõuluvana, kohvilaud.

Pühapäeval, 18. dets. 4. KRISTUSE TULEMISPÜHA JUMALATEENISTUS kell 11 enne lõunat. Kaastegev Enn Kiilaspea perekonna ansambel.

Laupäeval, 24. dets. JÕULUÕHTU JUMALATEENISTUS kell 7 õ. (erakorraline aeg). Solist Irene Loosberg. Tamara Norheim. Laulab koguduse segakoor, juhatab Jaak Kivik.

Pühapäeval, 25. dets. JÕULUPÜHA JUMALATEENISTUS kell 12 päeval. 1978. a. leerikursus algab pühapäeval, 8. jaanuaril leeri ava-jumalateenistusega kell 4 p.l. Palun leerilapsi registreerida selleks ajaks õpetaja juures.

Õpetaja kõnetunnid igal teisipäeval ja neljapäeval kl. 6—8 õhtul kiriku käärkambris.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS

883 Broadview Ave.
Jutl. Kaljo Raid.
10 Lamport Ave., Apt. 307
Toronto 5, Ont.
M4W 1S6
Tel. 961-8391
Ch. Kipper — organist

„VABADUSE KUULUTUS" RAADIOSAATED IGAL PÜHAPÄEVAL
kl. 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühapäeval, 18. dets. kell 10.15 hom. PÜHAPÄEVAKOOL.

Kell 11 NELJANDA ADVENTPÜHA JUMALATEENISTUS. Kõneleb K. Raid. Segakoor.

Kell 5 õ. PÜHAPÄEVAKOOLI JÕULUÕHTU. Noortekoor.

Hamiltonis pühapäeval, 18. dets. kell 2 p.l. JÕULUJUMALATEENISTUS YMCA saalis. Kõneleb K. Raid, solist A. Kaups.

Jõululaupäeval, 24. dets. kell 5 õ. JÕULULAUPÄEVA JUMALATEENISTUS KÜÜNLAVALGEL. Kõneleb K. Raid, meeskoor.

Pühapäeval, 25. dets. kell 11 hom. JÕULUJUMALATEENISTUS. Kõneleb K. Raid. Pillikoor.

Kell 6 õ. JÕULULAULUDE ÕHTU KÜÜNLAVALGEL, segakoor, noortekoor.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS

Stone Church,
45 Davenport Rd.
Jutlustaja H. RÜDMIK
P.O. Box 234, Toronto 18.
Tel. 233-5390.

Pühapäeval, 18. dets. kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Esinevad pühapäevakooli lapsed jõuluettekannetega. Jutlustab dr. Arvo Alfred.

„USUSÕNUM" RAADIOJUMALATEENISTUSED

iga pühapäeva hommikul kella 9.30 —10.00, lainel CHIC — 790 kc

Raadiojutluse teema pühapäeval, 18. dets.: „Jõulude vaimulik tähendus".

EESTI VABAKOGUDUS TORONTOS

20 Thorncliffe Ave. Tel. 463-6223.
Jutlustaja E. Saraoja
Kirik: 562 Jones Ave. Tel. 461-2077.

Pühapäeval, 18. dets. kell 11 hom. JÕULU-JUMALATEENISTUS. Laulu-ettekanded noortelt ja segakoorilt. Kõneleb jutl. E. Saraoja.

Varalahkunud

dr. REIN RÄTSEP'AT

mälestavad leinas

ELLA ja JUHAN KESAMAA'd

5. detsembril s.a. lahkus igavikku meie sõbralik ja aktiivne seltsi liige

KALJU SAAR

mälestavad vaikses leinas ja kaastundes omakstele
TORONTO EESTI ÕNGITSEJATE ja
JAHIMEESTE SELTSI JUHATUS ja LIIKMESKOND

Armast sõpra ja head naabrit

KALJU SAAR'T

mälestab leinas

R. VIKSTEN perekonnaga

Tulihingelist noortesõpra ja nende tuleviku eesvõitlejat

ARNOLD VOLTRE'T

mälestab sügavas leinas

LONDONI EESTI SELTS

Armast onunaist ja sugulast

LINDA VISSE'T

surnud 23. nov. 1977. a. Tallinnas

mälestavad leinas

LEMBIT, MARA ja OLIVER

Noorepõlve naabrit ja head sõpra

ALFRED KÄÄRAMEES'T

mälestavad kurbuses

ELMAR SIIVIK abikaasaga
LEA KIIK perekonnaga

TORONTO EESTI EV. LUT. USU KOLMAINU KOGUDUS

Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto.
Tel.: 698-7977 või 766-7853

Sherbourne allmaaraudteejaam on kiriku kõrval.

Õp. O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd., Scarborough.

JÕULUÕHTU JUMALATEENISTUS on 24. dets. kell 5 p.l.

1. JÕULUPÜHAL, 25. dets. on jumalateenistus kell 1.30.

VANA-AASTA ÕHTUL on jumalateenistus kell 5 armulauaga. Armulauale kirjutada võimalikult enne jumalateenistust.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8-ni kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

SOBIV KINGITUS NOORTELE JA VANEMAILE
eriti raamatukuul ja jõuludeks!

Ennu-nimelise kirjanduse auhinna saanud

Herbert Michelsoni
mälestusteos
EESTI RADADELT

aastail 1910—1940.
Hind $9.00, köites $11.00
Mälestusi: lapsepõlv maal, tormised aastad, „Postimehe" aeg, pikemalt noorsootööst, eesti sport.

Raamatu hinna ettesaatjaile saadetakse raamat koju kätte lisakuludeta.

Müügil „Meie Elu" talituses

Eesti arst valvekorras

17. ja 18. detsembril
Dr. Sauks 461-0912
24. ja 25. detsembril
Dr. R. Vanaselja 921-7777
25. ja 26. detsembril
Dr. A. Mae 493-7231
30. ja 31. detsembril
Dr. H. Tari 922-3824

JURISTID

ENN ALFRED
ADVOKAAT — NOTAR
Toronto Dominion Centre
P.O. Box 326, Room 1912
Royal Trust Tower
Toronto M5K 1K7
King—Bay
Telefon: 869-1777
24-tundi telefonivalve

KORTERID

Üürile anda
„EESTI KODUS", KAHE MAGAMISTOAGA KORTER.
Tel.: 1-416-727-9667, Aurora

„Eesti Kodu"
1. MAGAMISTOAGA KORTER
välja üürida. Kirjad s.l.t. „Korter" või tel. **694-6014** kuni kl. 11 hom.

Üürile anda möbleeritud
2 TUBA ja KÖÖK
ühele isikule ainult. Broadview ja Danforthi rajoonis. Vaikne maja. Helistada tel. 463-0560.

Sobiv jõulukingituseks!

Ilmusid neljavärvitrükis

HIIUMAA KAART,
hind $4.00, suurus 11" x 13".

SAAREMAA KAART,
hind $5.00, suurus 15" x 19".
Mõõtkava 1:200.000,

Postiga tellides saatekulu .75¢

Müügil „Meie Elu" talituses

OPTIKUD

J. RATAS
Optika- ja Kellasepäärl
247 Danforth Ave. Toronto
Telefon 465-6251

PRILLID
parimas kvaliteedis nagu Christian Dior, Rodenstock, Zeiss jne.
Soft contact-lenses.

KELLAD
Omega, Tissot, Bulova, Accutron

VEOD

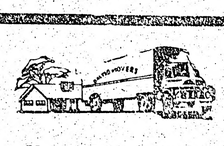

Veod Metro piirides
BALTIC MOVERS
30 Dewson St., Toronto. 534-1403

SUUR VEOK KOLIMISEKS
J. KRULL
Tel. 493-1485, helistada õhtul.

MITMESUGUST

VENTILAATORID
Lae- või seina sisse instaleeritud moodsad tugevajõulised ventilaatorid vannituppa, kööki või pööningule.
Tel. 762-9190

Laps 55 aastat vana otsib
JÕULUVANA
Kirjad slt. „Jõuluvana".

ARSTID

Leo Kann, D.C.
CHIROPRACTOR
Tel.: 489-0562
212 Dinnick Cr.
VASTUVÕTT KOKKULEPPEL

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. Wayne Hamilton
Funeral Direktor
733 Mount Pleasant Rd.
Helistada tel. 489-8811 ◎ 489-8002
(lõunapool Eglintoni)

Külastage „MEIE ELU" kus leiate mitmesuguseid sobivaid kinkeesemeid

958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 466-0951
(Eesti Majas, II korral)

EHTEASJU
SKANDINAAVIA
KINKEESEMEID:
LINIKUID, SOHVAPATJU,
PLASTIK-
PÕRANDARIIDEID,
SAUNASEEPE ja TARBEID
KERAAMIKA-VAASE
HELIPLAATE
RAAMATUID (ka lastele)

„Meie Elu" üksiknumbrid on müügil:

TORONTO

POKO'S MEAT PRODUCTS ARIDES:	376 College St.
	319 Danforth Ave.
	767 Mt. Pleasant Rd.
Rooneeme pagariäris	484 Queen St. W.
Balint Book Store	246 Spadina Ave.
„Meie Elu" talitus	858 Broadview Ave.
Broadview Delicatessen	141 Danforth Ave.

THUNDER BAY

Finnish Book Store	168 S. Algoma St.

SUDBURY

Wolfe's Bookstore	133—135 Durham St. E.

LUMERAJAD OOTAVAD

Käesolev talv on Lõuna-Ontariot õnnistanud erakordselt varajase rohke lumega, rõõmuks talisportlastele ja nuhtluseks linnarahvale. Lumekatet Torontos ja teistes Lõuna-Ontario linnades arvestades, võib oletada, et mahatulnud lumi jääb ja pikendab talisportlaste harrastusi vähemalt kuu aja võrra.

Tali on meie laiuskraadil tavaliselt pikk ja tüütav. Seda ei suuda lühendada sagedased seiklused tantsupõrandal ega lõunamaised tripid. Pärast lõunamere nautimist ja palmide sahinat tunduvad Kanada kliima luuletehanged oma kontrastides veelgi karmimad ja kevade ootaja kärsitum. Samal ajal on kõik võimalused talvekuudest kujundada meeldiv periood karttusega südames, et see hakkab märtsikuuga lõppema.

Vahendiks on suusad ja suusatajad. Võimalused selleks on rikkalikud. Selleks on avatud mitmed linnapargid oma küngaste ja puudega. Selleks on linnast väljas paljud murdmaastikud selle ala suusatajatele. Ning lõpuks on selleks mitmed kommertsiaalsed suusamäed linna lähimas ligikonnas.

Suusatamine Kanadas on ikka veel moeasjaks ja kunstlikuks psühhoosiks. Tegelikult on suusk olnud rännaku vahendiks talimaastikul ja vajalik sidepidamise vahend maal. Tänapäevai peaks suusk olema sportlik ja tervishoidlik vahend, mis viib välja tänavate ja teede bensiinisuitsust kaugesse, puhtasse talveõhku. Suusatamine arendab lihaseid, kopsu ja närvikava. Paar tundi talimaastikul suuskadel teeb vähemalt sedasama, mis nädalapäevad palmide all. Sest suusarajalt tulnud inimene on järgmise päeval uus inimene: küll veidi õrnate lihaste, kuid uue elu-energiaga, tervete närvidega ja omas füüsilises heaolus endakindel. Seda jatkub nädalapäevaks, kuni järgmise suusatamiseni.

Õnneks on suusamood pööranud maastiku suusatamise (murdmaa, cross country) kasuks. See annab võimaluse selle talispordi naudinguks kõikidele lastest kuni vanadeni. Ajal, mil mägisuusatamine on heas treeningus tugevaile ainult, võib maastikule siirduda peagu igaüks, kes esimesest tuuleõhu kartusest üle saab. Kord maastikul, võib maastiku suusataja ise valida küngast ja rada, mis parajasti sobib. Talle on siin arengufaasid võimaldatud rohkem, kui kusagil mujal.

Maastiku suusatamine on suhteliselt odav, sest paar korralikke laudu ja sobivaid saapaid on mitmekordselt vähem, kui mägivarustus. Igasugune riietus on hea, mis annab liiklemisvabaduse, varjab tuule eest ja hoiab parajasti sooja. Kuid põlvpükstes ja sukkades snoobid on samuti teretulnud, kuid need ei ole põlvpüksid, vaid suusataja, kes oma maastikulised naudingud saavutab.

Kuigi valged lumeväljad tervitavad kõiki vanuseklasse, siis ometi peab igaüks tundma oma tervislikku olukorda. Vaevalt saavad südamehaiged ja ägastatud kuuluda talvetrotsijate eliiti suuskadel. Kuid ka terve algataja peab täit tähelepanu pühendama temperatuurile kõikumistele suusatamisel ja selle lõpetamisel. Eriline tähtsus on aluspesu valikutsel pärast suusatamist kuiva vastu. Siseruumid selleks on teretulnud, kuid ka auto tagaiste sobib.

Maastikusuusatamine viib sageli eemale teedest ja sisse loodusesse. Seepärast on tark suusataja see, kes ei suusata üksi, vaid seltsib kaaslastega, kes on võimelised hädakorral abistama. Sobivamaks mooduseks on seltsimine meie suusagruppidega, milliseid on mitmeid olemas. Viimaste kaudu on võimalus ka hankida paiku, kus maastikusuusatamine on valitsuse poolt korraldatud. Samadelt gruppidelt saab nõuannet, millist varustust iga indiviid peab ostma ja kust seda saab.

Suusamägedel ja lõunamaa palmidel jääb ikka ja edasi oma paik meie ühiskonnas. Kõik nad annavad meeldivad pruunid jumed ja kohtamisel on raske tunda, kust keegi tuleb. Kõik nad annavad elujõudu ja -rõõmu ja nii on neil kõigil oma paik. Seepärast: võib olla kohtume talvisel metsarajal põskede punetades; kuid võib olla kohtame ka mõne palmi varjus viskiklaas käes? Võib olla jätkub meid siia ja sinna, nagu eesti rahvast ikka.

V.

Kaks skautmastrit sõitsid Austraaliasse suurlaagrisse

1. detsembril alustasid pikka teekonda Torontost Austraaliasse kaks Eesti Skautide Malev Kanadas vanemat skautjuhti, et osavõtta Eesti Skautlikud Noored Austraalias üheksandast suurlaagrist „Harju", mis toimub Adelaide'i lähedal aastavahetusel 1977/78. Täpne laagri aeg on 28. detsembrist kuni 7. jaanuarini, mis teatavasti on sealse poolkera suveperiood.

Laagrisse sõitjad olid ESMK staabi sekretär skm. Valter Piigli ja Eesti Skautmastrite Kogu Kanada Koondise abiesimees skm. Karl Sütis. Reis kestab kaks kuud ning tagasi jõutakse talvisesse Kanadasse alles 29. jaanuaril 1978. a. Pikemad vahepeatused on Californias, Havais, Uus-Meremaal, Tahitil ja Mehhikos.

Eesti Gaidide Malev Kanadas ja Eesti Skautide Malev Kanadas saatsid rändritega kaasa üleandmiseks suurlaagrile „Harju" kunstnik skm. Endel Ruberg'i poolt valmistatud nahast vimpli.

„Harju" suurlaagri juhiks on nskm. V. Kangur. Osavõtjad on peaasjalikult Sydney'st, Melbourne'ist ja Adelaide'ist, kus on suuremad eesti ühiskonnad.

Laagrimeeleolu loomiseks ja informatsiooniks on juba aasta aega ilmunud laagri eelleht, mis kannab „Päevalehe" nime. Tavaliselt on neli lehekülge selles lehes äratrükk Eesti Vabariigis ilmunud sellenimelisest ajalehest koos piltidega ja tolleaegsete uudistega. Ülejäänud leheküljed annavad laagri eelinformatsiooni.

MÕTTESÄHVATUSI

Lapsed on siis täiskasvanud kui nad ei küsi, kust nad tulevad, vaid vaikivad selle üle, kuhu nad lähevad.

☆

Arstiteaduse tarkused võib väljendada lühivormis: mõõdukalt tarvitatav vesi pole tervisele kahjulik.

☆

Propaganda on kunst teistele inimestele tõendada, et nad on propagandistiga ühel arvamusel.

☆

Kui praeguses vaimus edasi läheb, saavad lapsed 14-aastaselt valimisõiguse ning lõpetavad 40-aastaselt ülikooli.

Kogunud NIHITS

TEADAANNE

TORONTO EESTI ÜHISPANK on jõulupühade perioodil asjaajamiseks suletud järgnevatel päevadel:
LAUPÄEVAL, 24. DETS.
PÜHAPÄEVAL, 25. DETS.
ESMASPÄEVAL, 26. DETS. ja
TEISIPÄEVAL 27. DETSEMBRIL 1977.

Uueaasta puhul on pank suletud järgmiselt:
LAUPÄEVAL, 31. DETS. '77,
PÜHAPÄEVAL, 1. JAAN. '78 ja
ESMASPÄEVAL, 2. JAANUARIL 1978.

JUHATUS

SOBIVAID JÕULUKINKE
• JÕULUDEKORATSIOONID • PEWTER
• HÕBEEHTED • ROOSTEVABA NOAD & KAHVLID
• KLAAS • PLASTIKVAIBAD • LAMBID
• VILLASED LINIKUD JA RÜIJUVAIBAD
• SUUSAD JA SUUSAVARUSTUS
• SOOME JA NORRA SERVIISID • EESTI RAHVARIIDED
THE SCANDINAVIAN SHOPPE
41 Charles St. West,
Toronto M4Y 2R4
Telefon 964-3416

Soome joogid Jõulupühade lauale:
• FINLANDIA VODKA
• LAKKA-LIKÖÖR
on müügil LCBO ärides
GYAKI AGENCIES
Tel. 531-9946
Palume helistada vajaliku informatsiooni saamiseks.

TORONTO EESTLASED!
Tulge tutvuma uue soome juuksuri-äriga
WESTMAN'S HAIR
658 Sheppard Avenue West
(Sheppard—Bathurst) Toronto, Ontario
Reservatsiooniks helistada
TELEFON 638-2746

HANNO KOMPUS
„KUSTUMATA NÄLG KUNSTI JÄRELE . . ."
Koostanud ja toimetanud Rahel Olbrei Kompus.
Maitsekas kujundus, tugev köide, 240 lhk. Hulk artikleid kultuuriloomingust, kujutavkunstist, teatrist ja arhitektuurist.
Müügil Eesti Abistamiskomitees, Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6. Raamatu hind $11.00. Saatekulu Kanadas $1.00, USA-sse $1.50, ülemeremaadesse $2.50. Müügist laekuv raha on annetatud „Eesti Sihtkapital Kanadas" Harno Kompuse nimelisse fondi. SOBIV KINGIKS.

Jõulud on alanud DESIGN PRODUCTS'is!
Tehke oma jõuluostud meie äridest!
★ SUUSAD — soome, norra ja rootsi suusakomplektid 20% hinnaalandusega
★ SUUSAVARUSTUS — suur valik suusasaapaid ja tarbeid, sokid ja kindad, vahad — VAUHTI, REX, SWIX, RODE, JACKRABBIT
Suusakepid — bambusest, EXELL — fiberglass, EXELL — grasiel
Suusasaapaid 10. erinevas stiilis
★ IITTALA — suur valik mitmesugust klaasi
★ REUMA ALUSPESU — pehme ja soe, soovitav igale vabas õhus viibivale inimesele, kergendab reumaatilisi valusid
★ HÕBEDAST EHTEASJAD — soome „Kalevala", „Kupittaan Kulta"
★ LAUDLINAD — linased ja jõululinad igale kodule
★ VILLASED KAMPSUNID — soe kink, 100% villane
★ PUUTÖID — suur valik puutöid saunale ja kodule kadakast ja männist
★ VANA-AASTAÕHTUKS TINA — õnne valamiseks
design products
2584 Yonge St. 488-7272
288 Danforth Ave. 466-8001

Äri on avatud jõuluostudeks
järgmistel aegadel:
esmasp.—reedeni kell 10—9, laup. 9.30—5.30
PARIM JÕULUKINKIDE OSTMISE ÄRI
SUOMI-AITTA
ESMAJÄRGULISED IMPORT-ARTIKLID SOOMEST
2031 YONGE ST., TORONTO, ONT. M4S 2A2 — TELEFON 483-6650

FINN HOME BAKERY AND DELICATESSEN
Palume anda kõik jõulupühade tellimised enne 20. detsembrit.
Saabuva jõulupühade tõttu on meie äri ajad järgmised:
esmasp., teisip. 9—6, keskn., neljap. 9—8, JÕULULAUPÄEVAL 8—12
Harilikud laupäevad 9—3
Austusega R. SAHLBERG

THE FINNISH PLACE
5463 Yonge St., Willowdale, Ont. M2N 5S1
(Finch'i lähedal
Telefon 222-7575
SOBIVAD JÕULUKINGID OSTATE MEILT: suur valik soome klaasi,ilusaid ehteid, küünlaid, küündajalgu jm.
JÕULUDEKORATSIOONID.
MURDMAA-SUUSAD ja suusavarustus
Võtame vastu tellimisi jõulusinkidele ja -kalkunitele
Pagarisaadused (ka Rooneeme leib) ja delikatessid

JÕULUD LÄHENEVAD KIIRESTI
Tellige varakult suitsusinki, -kalkunit jõululauale.
Verivorstid ja valged tanguvorstid.
Helistage 425-0450
Meil on suures valikus soome j.m. skandinaavia toiduaineid ja delikatesse
Äri avatud — esmasp.—neljap. 8—6, reedel 8—8, laup. 8—4.
Kogu jõulunädal 8—9, Jõululaup., 8—2
VIKING FOODS & IMPORTS
133 Laird Dr., Toronto, M4S 3V5 Telefon 425-0450

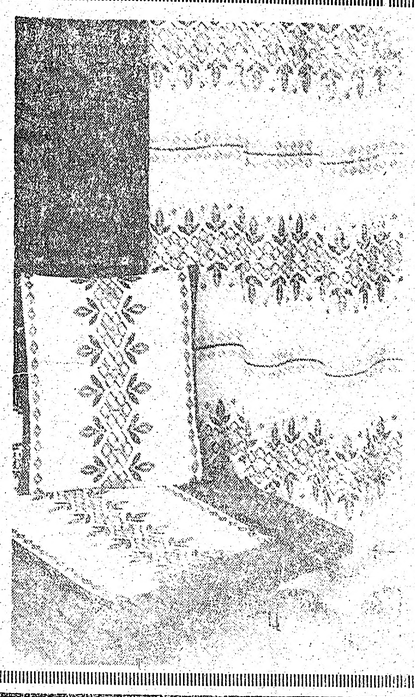
Kohale jõudnud
KODUKAUNISTAMISE TEKSTIIL-ESEMED
Moodsates värvikombinatsioonides ja mustrites.
★ SOHVAPADJA KATTED
★ LINIKUD
★ LAUDLINAD
Käsitsi kootud — kergesti pestavad — dralon.
Sobivad kinkeesemed iga sündmuse puhul —
SAMUTI OMA KODU KAUNISTAMISEKS.
Saadaval
„MEIE ELU" Talituses,
Eesti Majas, 958 Broadview Ave.,
Toronto, Ont. M4K 2R6

Teie ostate meilt soodsamaalt Skandinaavia mööblit:
• Elu- ja magamistoa ning söögitoa omi. • Jõulude puhul erihinnad keraamiliste laualampidele, hinnad $9.95—$45.
• Kontrollige alati meie hindu enne kui ostate.
Äri avatud: esmasp., teisip. 10—6, kesknädalal suletud, neljap., reedel 10—9 ja laup. 10—6.
house of denmark
1942 Avenue Rd. Tel. 787-5767
(HWY 401 2 bl. lõunasse)
Teid teenib sisedekoraator WILLY DAENZER.

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS
MEIE ÜHISKONNA
TEENISTUSES.
EESTI MAJA
958 Broadview Ave.
Toronto. Ont. M4K 2R6

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Teeme uusi ja parandame vanu, samuti suvilate katuseid.
Helistada tel. 699-5295

AMJÄRV'S SWEETS LTD
RICHMOND-ADELAIDE CENTRE 363-9912
COLONNADE 131 BLOOR W. 962-0662
922-5346 602 Yonge St.
Esplanade, 111 Richmond West,
või 120 Adelaide West.
Jõululauale ostke AMJÄRVE saadusi:
Jõulutort, Jõulu kasehalg, Stollen
Piparkoogid, Shokolaadid jm.
Andge oma Jõulutellimised aegsasti.

GARDENIA FLOWERS & GIFTS
Tel. (416) 466-1951
466-1502
362 Danforth Ave.,
Toronto, Ont. M4K 1N8
MEIE ÄRIS ON SAADAVAL RIKKALIKUS VALIKUS VALIK LILLI erisündmusteks ja tähtpäevadeks. • Samuti käsitöö kinkeesemeid — KULLASEPA, MEREVAIGU-, KERAAMIKA-, NAHA ja PUUNIKERDUSE alal. Kõneldakse eesti, läti ja inglise keelt.

KUHU MINNA?

☆ Reedel, 23. dets. noortepidu „Jõulud Tartus", Tartu College'is.
★ Laup., 31. dets. E.S.S. Kalevi uueaasta vastuvõtu ball Sherway Gardeni ballisaalis algusega kl. 8 õ.
☆ Laup., 31. dets. noorte uueaasta vastuvõtt Eesti Majas.
★ Laup., 31. dets. Hamiltoni Eesti Seltsi Hamiltoni Eesti Seltsi uueaasta ball Holiday Inn'is, Burlingtonis algusega kl. 7.30 õ.